San Marcos

Ti Juan j'ac'-ich'-vo'e ta xal ti lequil ach' c'op ta xocol banomile
(Mt 3:1-12; Lc 3:1-9, 15-17; Jn 1:19-28)

1 Ja' jech s'elan ilic talel ti lequil ach' c'op yu'un
ti Jesucristoe, Snich'on ti Diose.
2 Ti j'alc'op Isaíase jech laj sts'iba:
Ba'yel ta jtac jelavel ti caj'alc'op ta atojole yo' jech ta smeltsan batel ti abee,
xut Snich'on ti Diose.
3 Oy buch'u tsots ta x'avan ta xocol banomil ti jech ta xale:
“Meltsanbeic sbe ti Cajvaltique. Jambeic jun tuq'uil be”,
ti xie, xi laj sts'iba ti Isaíase.
4 Jech o xal ital ti Juane. Tey ta xocol banomil ta xac'be yich'ic vo' ti cristianoetique. Ta xalbe ti ac'o yictaic ti chopol yo'ntonique, ti ac'o yich'ic vo'e, yo' jech ta staic perdón yu'un ti smulique.
5 Ti cristianoetic ti oyic ta Judea banomile, ti oyic ta Jerusalene ibatic, ba ya'ibeic sc'op ti Juane. Ti buch'utic ta xal ti smulique ta x'ac'bat yich'ic vo' yu'un ti Juan ti tey ta uc'um Jordane.
6 Sc'u' ti Juane meltsanbil ta stsotsil camello. Nucul ti schuque. Ti sve'ele, te'etical ajapom schi'uc c'ulub.
7 Ti Juane jech ta xalbe ti cristianoetique:
—Oy Buch'u ts'acal to ta xtal ta jtojol ti ja' más to xu' yu'une. Ja' mu sta ti vu'une. Mi ja'uc xu' ta

jcujan jba ta sjitunbel ti yaq'uil xonobe. Mu'yuc
jlequilal ta stojol.
8 Ti vu'une vo' no'ox ta xcac' avich'ic. Pero ti
Buch'u ta to xtale ja' ta xac'boxuc avich'ic ti Ch'ul
Espíritue —xi.

Ta xich' vo' ti Jesuse
(Mt 3:13-17; Lc 3:21-22)

9 Ti jech yorail taje, ja' o iloc' talel ti Jesús
ti ta jteclum Nazaret ti oy ta Galilea banomile.
Tey i'ac'bat yich' vo' yu'un ti Juan ti ta uc'um
Jordane.
10 C'alal iloc' ta vo' ti Jesuse, laj yil ti jamal ti
vinajele. Ti Ch'ul Espíritue tey iyal tal ta stojol
co'ol s'elan jcot paloma.
11 Ja' jech xtoc oy Buch'u ic'opoj talel ta vinajel
ti jech ta xale:
—Vo'ot ti jc'uxubinbil Nich'onote. Ximuyubaj
xa ta atojol —xi.

Ti Jesuse ta xich' lajeltsabel yo'nton
(Mt 4:1-11; Lc 4:1-13)

12 Ts'acal to un, ic'bil ibat yu'un Ch'ul Espíritu
ta xocol banomil.
13 Ti Jesuse tey oy cha'vinic (40) c'ac'al,
cha'vinic (40) ac'obal ti ta xocol banomile. Ja'
no'ox chonetic tey oy. Ti pucuje tal slajeltsabe
yo'nton. Pero ital coltaatuc yu'un ti yaj'ángeltac
ti Diose.

Ti Jesuse ta sliques yabtel ta Galilea banomil
(Mt 4:12-17; Lc 4:14-15)

14 C'alal tiq'uil xa ta chuquel ti Juane, jech ti
Jesuse ibat ta Galilea banomil ta yalel ti lequil
ach' c'op yu'un ti Diose.

15 Ti Jesuse jech ta xal:
—Sta xa yorail ti ta xventainvan ti Diose. Ictaic ti chopol avo'ntonique. Ch'unic ti lequil ach' c'op ti ja' colebale —xi.

Ti Jesuse ta xic' batel chanvo' jtsac-choyetic (Mt 4:18-22; Lc 5:1-11)

16 Ti Jesuse c'alal jech ta xanav batel ta sti'il nab Galileae, ja' o laj yil ti Simone schi'uc ti yits'in ti ja' Andrese. Ja' yabtelic ti tsac choye. Tey ta sjipic ochel ta vo' ti stsacobil schoye.
17 Ti Jesuse jech laj yalbe:
—Batic, chi'inicun batel. Ta xcac'boxuc yan avabtelic. Ja' ta xaviq'uic talel ti cristianoetique —xi.
18 Ta ora no'ox laj yictaic comel ti stsacobil schoyique. Ibatic schi'uc ti Jesuse.
19 Ixanav batel jutuc ti Jesuse. Tey laj yil ti Jacoboe schi'uc ti Juane, ti ja' snich'nab ti Zebedeoe. Tey oyic ta barco ta sts'isic ti stsacobil schoyique.
20 —La'ic —xut.
Jech ti stuquique laj yictaic comel ti stotic Zebedeo ta barcoe schi'uc ti svinictaque. Ibatic schi'uc ti Jesuse.

Ti vinic ti uninbil yu'un ti pucuje (Lc 4:31-37)

21 Tey ic'otic ta jteclum Capernaum. C'alal sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale, ti Jesuse i'och batel ta ch'ul na. Tey lic chanubtasvanuc.
22 Ti cristianoetique elom ta xa'iic ti c'u s'elan ta xchanubtasvane. Yu'un ta xac' ta ilel ti

tsots yabtel yich'oje. Mu xco'olaj schi'uc ti
jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale.
23 Ti tey ta ch'ul na ti oy ta jteclume, oy jun
vinic ti uninbil yu'un ti pucuje. Tey tsots lic
avanuc:
24 —¿C'u cha'al ta xatic' aba ta jtojolcutic,
Jesús, ti liquemot tal ta Nazarete? ¿Mi yu'un
tal xa avac'buncutic vocol? Yu'un xacojtiquinot.
Jna'oj lec ti t'ujbilot yu'un ti Diose —xiic.
25 Ti Jesuse jech laj stac':
—Ch'an chan. Ictao comel ti vinic li'e —xut.
26 Jech ti pucuje laj sjip ta lum ti vinique jech
chac c'u cha'al junuc jtub-ic'. Tsots i'avan. Tey
iloc' batel ti pucuje.
27 Scotolic ixi'ic. Jech lic sjac'be sbaic:
—¿C'usi le'e? Sba to velta laj quiltic. Ti vinic
le'e oy yabtel ta spas ta mantal ti pucuje. Ta
xch'unbat ti sc'ope —xiic.
28 Ta ora no'ox ivinaj sc'oplal ti Jesús ta sjunul
Galilea banomile.

Ti Jesuse laj scoltabe sme'ni' ti Pedroe
(Mt 8:14-15; Lc 4:38-39)

29 C'alal iloq'uic batel ta ch'ul nae, jech ti Jesuse
ibat schi'uc ti Juane schi'uc ti Jacoboe ta snaic ti
Simone schi'uc ti Andrese.
30 Ti sme'ni' ti Simone puch'ul ta tem ta xa'i
c'oc'. Laj yalbeic ya'i ti Jesuse ti ip ta xa'ie.
31 Jech o xal ti Jesuse ibat ti bu puch'ul ti
jchamele. Bat snitbe liquel sc'ob yo' ac'o va'iuc.
Ta jech to yepal i'ech' ti sc'ac'ale. Jech ti stuque
lic smeltsan ve'lil.

Ti Jesuse laj scolta ep jchameletic
(Mt 8:16-17; Lc 4:40-41)

32 C'alal ta xa xch'ay ti c'ac'ale, tey laj yiq'uic
talel ta stojol Jesús scotol ti jchameletique schi'uc
ti buch'utic uninbilic yu'un ti pucuje.
33 Scotolic laj stsob sbaic ta ti' na.
34 Ti Jesuse laj scoles ep jchameletic ti c'usiuc
no'ox chamelal ta xa'iique. Ja' jech xtoc laj stac
loq'uel ti pucujetique. Ti Jesuse mu xac' c'opojuc
ti pucujetique, yu'un sna'ic ti Buch'u ti stuque.

Ti Jesuse ta xal ti lequil ach' c'op ta Galileae (Lc 4:42-44)

35 Yamal osil to iloc' batel ta sti'il jteclum ti
Jesuse. Bat ti bu sts'ijlan ti banomile yo' jech ta
sta ta c'oponel ti Diose.
36 Ti Simone schi'uc ti schi'iltaque bat sa'ic.
37 C'alal laj staique, jech laj yalbeic:
—Scotolic ta xasa'ot —xutic.
38 Ti Jesuse jech laj stac':
—Batic ta jujun jteclum ti li' nopole. Ba caltic ti
lequil ach' c'op tey xtoque. Yu'un ja' cabtel lital
—xi.
39 Jech o xal ti Jesuse lic xanavuc ta sjunul
banomil Galilea. Ta xalolan ti lequil ach' c'op
ta jujun ch'ul nae. Ja' jech xtoc ta stacan loq'uel
ti pucujetique.

Ti Jesuse laj scolta jun jc'a'emal-chamel (Mt 8:1-4; Lc 5:12-16)

40 Tey inopaj bal ta stojol Jesús jun vinic ti
tsacbil ta c'a'emal chamele. Tey laj squejan sba.
Jech laj yal:
—Ti xac'anuque, xu' ta xcol avu'un ti jchamele
—xi.

41 Ti Jesuse ic'uxubaj yo'nton. Laj scajan sc'ob
ta sba ti jchamele. Jech laj yal:
—Ta jc'an ta xacol —xi.
42 C'alal jech laj yale, mu'yuc xvinaj bu ibat ti
c'a'emal chamele. Lec icom.
43 Ti Jesuse jech laj yalbe:
—Lec oy. Batan.
44 Pero ta jc'ubanbot ti mu me buch'u xavalbe
ya'ie. Ja' no'ox ba ac'o aba iluc ta stojol ti palee.
Ac'bo me smoton ti Diose ti jech lacol xae jech
chac c'u cha'al laj yal ti Moisese, yo' jech scotolic
ta sna'ic ti col xa ti achamele —xut.
45 Pero ti vinique ibat. Lic yalolan ti c'u s'elan
icole. Jech o xal ti Jesuse mu xu' x'och batel ta
jujun jteclum ta sba ta sat ti cristianoetique. Ja'
no'ox xu' ta xanav ti bu ch'abale. Pero ta xtal
q'uelatuc yu'un ti cristianoetic ti bu'yuc no'ox ta
xlic talele.

2

Ti Jesuse laj scolta jun vinic ti pasem ta moch'e
(Mt 9:1-8; Lc 5:17-26)

1 C'alal i'ech' chib oxib c'ac'ale, tey icha'sut
batel yan velta xtoc ta Capernaum jteclum ti
Jesuse. Ivinaj sc'oplal ti tey oy ta jun nae.
2 Ta ora no'ox laj stsob sbaic ti epal cristianoe-
tique. Mi ja'uc xa xu' x'ochic ta ti' na. Ti Jesuse
tey ta xal ti lequil ach' c'op yu'un ti Diose.
3 Tey ibatic chanvo' viniquetic ti spoyojic batel
jun jchamel vinic ti pasem ta moch'e.
4 Ta scoj ti mu xjelavic ochel ti bu oy ti Jesuse,
jech o xal ti chanib viniquetique tey imuyic batel
ta jol na. Laj sjomic juteb jol na yo' bu stuq'uil

ti Jesuse. Laj xchechic yalel ta ch'ojon schi'uc
svayeb ti jchamele.
5 Ti Jesuse c'alal laj yil ti xch'unojic ti xu' ta
xcoltavane, jech laj yalbe ti jchamele:
—Nich'on, ch'aybil amul —xut.
6 Oy tey chotolic jun chib jchanubtasvanejetic
yu'un ti mantale. Jech lic snop ta yo'ntonic:
7 “¿C'u cha'al jech ta xal ti vinic li'e? Ta
xchopol-c'opta ti Diose. Yu'un mu'yuc buch'u
junucal ti ta xac' perdón yu'un ti mulile. Ja' no'ox
Dios xu' ta xac' ti perdone”, xiic.
8 Ti Jesuse sna'oj ti jech ta snopique. Jech lic
yal:
—¿C'u cha'al ti jech ta xanopique?
9 ¿C'usi ti más lec ta alele? ¿Mi ja' ti ch'aybil
amul ti xie? ¿Mi ja' ti lican, va'lan, ich'o batel ti
atem ti xie?
10 Lec oy, ti vu'un co'ol j'elantique ta
xcac'boxuc avilic ti quich'oj cabtel li' ta banomile
ti xu' ta xcac' perdón yu'un ti mulile —xi.
11 Jech o xal ti Jesuse jech laj yalbe ti jchamel
vinique:
—Ti vo'ote ta xcalbot ava'i, lican, va'lan. Balo
batel atem. Batan ta ana —xut.
12 C'alal jech laj yal ti Jesuse, ta ora no'ox iva'i
ti jchamel vinique. Laj sbal ti steme. Iloc' batel
ta sba ta sat scotolic. Jech o xal ti cristianoetique
toj elom laj ya'iic. Lic lequil c'opojicuc ta stojol
ti Diose. Jech laj yalic:
—Mu bac'niuc xquiltic jech li'e —xiic.

Ti Jesuse ta xic' talel ti Levie, ja' ti Mateoe (Mt 9:9-13; Lc 5:27-32)

13 Ts'acal to ti Jesuse bat yan velta ta sti'il nab.
C'alal ep ic'ot ti cristianoetic ta stojole, tey lic
xchanubtas.
14 C'alal ixanav batel ti Jesuse, tey laj yil ti
Levie, ti ja' snich'on ti Alfeoe. Tey chotol ti bu
ti tojob patane. Ti Jesuse jech laj yal:
—Batic —xut.
Jech ti Levie iva'i, laj xchi'in batel ti Jesuse.
15 Ts'acal to ti Jesuse tey bat ve'uc ta sna ti
Levie. Ep ti jc'anpatantaq'uinetique schi'uc ti
jsa'muliletique jmoj chotolic ta mexa ta xve'ic
schi'uc ti Jesuse schi'uc ti yajchanc'optaque.
Yu'un ep ta jmec ti buch'utic ti ts'acliic batele.
16 Ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale
schi'uc ti jfariseoetique, c'alal laj yilic ti Jesús ti
jmoj ta xve'ic schi'uc ti jsa'muliletique, jech lic
yalbeic ti yajchanc'optaque:
—¿C'u cha'al ti jmoj ta xve'ic ti
jchanubtasvanej avu'unique schi'uc
ti jc'anpatantaq'uinetique schi'uc ti
jsa'muliletique? —x'utatic.
17 C'alal jech laj ya'i ti Jesuse, jech laj yal:
—Ti buch'utic mu'yuc schamelique mu sc'anic
jpoxtavanej. Pero ti buch'utic oy schamelique
ta sc'anic ti jpoxtavaneje. Ti vu'une ma'uc tal
jsa' ti buch'u lequique. Ja' tal jsa' ti buch'u
jsa'muliletique —xi.

Ti Jesuse ta xjac'bat sc'oplal ti ictaej vaje (Mt 9:14-17; Lc 5:33-39)

18 Oy bu laj yicta yotic ti yajchanc'optac ti Juane
schi'uc ti yajchanc'optac ti jfariseoetique. Jech o
xal oy jun chib viniquetic ibatic ta stojol ti Jesuse
ti jech laj sjac'beique:

—¿C'u cha'al ta xicta yotic ti yajchanc'optac ti Juane schi'uc ti yajchanc'optac ti jfariseoetique, pero ti avajchanc'optaque mu'yuc ta xicta yotic? —xiic.

19 Ti Jesuse jech laj stac'be:

—C'alal ic'bilic ta sq'uelic ti nupunele, ¿mi xu' van ta xicta yotic c'alal tey schi'uquic ti jnupunele?

20 Pero oy bu ta sta sc'ac'alil ti ta x'ic'at batel ti jnupunele. Ja' to ta xlic yicta ti yotique.

21 Ja' jech xtoc mu'yuc buch'u ta spac'an ta ach' manta ti poco' c'u'ile. Yan ti mi jech ta spasique, c'alal ta smuts ti ach' mantae, yantic xjatolaj bal ti poco' c'u'ile. Ta xmuq'uib más ti sjatemale.

22 Ja' jech xtoc ti ach' ya'lel uvae, mu'yuc buch'u ta stic' ta spoco'-avil. Yan ti mi jech ta spasique, c'alal xlic pajubuc ti ya'lel uvae, jech xlic st'omes ti spoco'-avile. Tey ta xch'ay ti ya'lel uvae. Ta xch'ay ti yavil xtoque. Ti ach' ya'lel uvae ta xich' tiq'uel ta jun ach' yavil —xi.

Ti yajchanc'optac ti Jesuse ta sju'ic trigo ta sc'ac'alil cuxob o'ntonal
(Mt 12:1-8; Lc 6:1-5)

23 C'alal ja' o sc'ac'alil cuxob o'ntonale, ti Jesuse tey ixanav batel schi'uc ti yajchanc'optaque ti bu ts'unul ti trigoe. Ti yajchanc'optaque tey laj stoquic batel ti trigoe, yo' ta sju' xc'uxic.

24 Jech ti jfariseoetique jech laj yalbeic:

—¿C'u cha'al ta x'abtejic ti avajchanc'optaque ti c'alal mu xu' jech ta jpastic ta sc'ac'alil cuxob o'ntonale? —xiic.

25 Ti Jesuse jech laj yal:

—¿Mi yu'un mu'yuc avilojic ti sc'op Diose ti
c'usi laj spas ti Davide schi'uc ti schi'iltac c'alal
ta xlajic xa ta vi'nale?
26 Ti Davide och batel ta templo yu'un ti Diose
c'alal ja' o ochem ta banquilal pale ti Abiatare.
Jech ti Davide laj stsac ti ch'ul pane yo' jech ta
sve' schi'uc ti svinictaque, ti c'alal ja' no'ox xu'
ta sve'ic ti paleetique —xi.
27 Jech xtoc ti Jesuse jech laj yal:
—Ti cuxob o'ntonale, ma'uc nopbil yu'un Dios
ti ta xchuc sba ti vinic yu'un ti sc'ac'alil cuxob
o'ntonale.
28 Ja' jech xtoc ti vu'un co'ol j'elantique
quich'oj cabtel ti xu' ta xcal ti c'usi stac' pasel
ta sc'ac'alil cuxob o'ntonale —xi.

3

Ti jun vinic ti pasem ta moch' ti jun sc'obe
(Mt 12:9-14; Lc 6:6-11)

1 Ti Jesuse i'och bal yan velta ta ch'ul na. Tey
oy jun vinic ti pasem ta moch' ti jun sc'obe.
2 Ti jfariseoetique spa'iojic ti mi ta scolta ti
jchameletic ta sc'ac'alil cuxob o'ntonale, yo' jech
ta sa'beic ti smule.
3 Ti Jesuse jech laj yalbe ti pasem ta moch' ti
sc'obe:
—Lican. La' va'an aba ta o'lol —xut.
4 Ti Jesuse tey lic sjac'be ti jfariseoetique:
—¿C'usi xu' ta jpastic ta sc'ac'alil ti cuxob
o'ntonale? ¿Mi ja' ti leque? ¿Mi ja' ti chopole?
¿Mi ja' lec ti ta xijcoltavane? ¿Mi ja' lec ti ta
xijmilvane? —xi.
Pero ti stuquique ts'ijil icomic.

5 Ti Jesuse ta il laj sq'uelbe batel sat ti jfariseoetique. Ja' jech xtoc i'och ta at o'nton ta scoj ti mu xa'ibeic schiquinale. Jech laj yalbe ti vinique:
—Xach'o tal ti ac'obe —xi.
C'alal laj xach' ti sc'obe, lec icom.
6 Jech ti jfariesoetique iloq'uic batel, bat scomonopic schi'uc svinictac ti Herodese ti c'uxi xu' ta smilic ti Jesuse.

Ep cristianoetic ta ti' nab

7 Pero ti Jesuse tey ibat schi'uc ti yajchanc'optac ta sti'il nab Galilea. Jech xtoc ep cristianoetic tijilic batel ta spat.
8 C'alal laj ya'iic ti tsots xu' yu'un ti Jesuse, ep laj talicuc yo' jech ta sq'uelic. Oy buch'utic ti liquemic tal ta Judea banomile, ti liquemic tal ta Jerusalene, ti liquemic tal ta Idumea banomile, ti liquemic tal ta sloq'ueb c'ac'al ti ta jot uc'um Jordane, ti liquemic tal ta Tiro schi'uc ti Sidone.
9 Jech o xal ti Jesuse laj yalbe ya'i ti yajchanc'optaque ti ac'o xchapanic jun barco yo' ta x'och batel ti Jesuse, yo' jech mu xnet'at yu'un ti cristianoetique.
10 C'alal laj xa scolta ti epal jchameletique, pero yac to ta talel yan yo' jech ta spiquic ti Jesuse.
11 Jech ti pucujetic ti yu'ninoj ti cristianoetique, ti c'alal ta xilic ti Jesuse, ta squejan sbaic ta stojol. Jech ta x'avanic:
—Vo'ot Snich'onot ti Diose —xiic.
12 Ti Jesuse tsots laj yalbe ti pucujetique ti mu me xalic ti ja' Snich'on Dios ti stuque.

Ti Jesuse ta st'uj lajcheb yajchanc'optac (Mt 10:1-4; Lc 6:12-16)

13 Ts'acal to tey imuy batel ta vits ti Jesuse. Laj
yic' batel ti buch'utic ta sc'an ta st'uj stuque. Jech
italic ta stojol.
14 Ja' o laj sva'an lajcha'vo' yo' ta stac batel ta
yalel ti lequil ach' c'ope.
15 Ti Jesuse laj yac'be yabtelic ta scolesel ti
jchameletique schi'uc ta sloq'uesel ti pucuje-
tique.
16 Ti lajcha'vo'ique ja' jech ti sbiique:
Ti Simone (Pedro i'ac'bat sbi yu'un ti Jesuse.)
17 Ti Jacoboe, ti Juane (Ja' snich'nab ti Zebedeoe.
Boanerges i'ac'batic sbiic. Jbel xc'opojic, xi
ti smelole.)
18 Ti Andrese
Ti Felipee
Ti Bartolomee
Ti Mateoe
Ti Tomase
Ti Jacoboe (Ja' snich'on ti Alfeoe.)
Ti Tadeoe
Ti Simone (Ja' ti ochem to ox ta partido
cananista.)
19 Ti Judas Iscariotee (Ja' ti buch'u ts'acal to laj
yac' ta c'abal ti Jesuse.)

Ta x'albat ti Jesuse ti yich'ojbe stsatsal ti pucuje
(Mt 12:22-32; Lc 11:14-23; 12:10)

Ts'acal to ti Jesuse och batel ta jun na schi'uc
ti yajchanc'optaque.
20 Yan velta xtoc ep laj stsob sbaic ti cristia-
noetic ti bu oye. Mu xa xu' x'ac'at ve'icuc.
21 C'alal laj ya'iic ti yuts' yalaltac ti Jesuse, italic
yo' ta xiq'uic batel. Yu'un laj snopic ti pas xa ta
chuvaje.

22 Ja' jech xtoc ti jchanubtasvanejetic yu'un
ti mantale ti liquemic tal ta Jerusalene, jech ta
xalic:
—Ti vinic le'e yich'ojbe stsatsal ti Beelzebue, ti
ja' banquilal yu'unic ti pucujetique. Jech o xal ta
stsatsal Beelzebu ta sloq'ues ti pucujetique —xiic.
23 Ti Jesuse lic yic' talel ti jchanubtasvanejetic
yu'un ti mantale. Jech lic yal jun babac'op:
—¿C'usi xut ta sloq'ues sbaic ti schi'il sbaic ta
pucujale?
24 Ti mi ta scrontain sbaic jun ajvalil schi'uc ti
schi'iltac ta abtele, mu xu' jal ta spasic mantal.
Tey ta soquic o.
25 Ja' jech xtoc ti mi ta scrontain sbaic ti
yajvaltac jun nae, tey ta soquic ti yajval nae.
26 Ja' jech xtoc ti mi ta scrontain sba stuquic
ti pucujetique, mu xu' jal ta spasic mantal. Ja'
no'ox ta slilin sba stuquic.
27 'Yo' jech xu' ta xpojbat ti c'usi oy ta sna ti jun
tsatsal vinique, ja' no'ox ti mi ba'yel ta xchucbat
yoc sc'obe. Jech xu' ta xpojbat batel ti c'usi oy
yu'une.
28 'Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ti buch'utic
chopol ti c'usi ta spasique schi'uc ti chopol
ta xc'opojic ta stojol ti Diose, xu' ta x'ac'batic
perdón.
29 Pero ti buch'utic ti chopol ta xc'opojic ta
stojol ti Ch'ul Espíritue, mu xa ta x'ac'batic
perdón. Oy o smul sbatel osil —xi.
30 Ja' jech laj yal ti Jesuse, ja' ti ta x'albat ti
yich'ojbe stsatsal ti pucuje.

Sme' schi'uc yits'inabtac ti Jesuse
(Mt 12:46-50; Lc 8:19-21)

31 Ts'acal to tey ic'otic ti sme'e schi'uc ti
yits'inabtaque ti bu oy ti Jesuse. Pero tey icomic
ta pana. Tey laj staic ta iq'uel ti Jesuse.
32 Ti buch'utic jmoj chotajtic schi'uc ti Jesuse
jech lic yalic:
—Ti ame'e schi'uc ti avits'inabtaque tey oy ta
pana. Ta sa'ot —xiic.
33 Pero ti Jesuse jech laj stac':
—¿Buch'u ti jme'e? ¿Buch'u ti quits'inabe?
—xut.
34 Ti Jesuse xcholet laj sq'uel batel ti buch'u tey
chotolique. Jech lic yal:
—Ti jme'e, ti quits'inabe, ja'ic ti buch'utic li'
chotajtique.
35 Yu'un buch'uuc no'ox ti ta spasic ti c'usi
sc'an ti Diose, ja' jme', ja' jvixobtac, ja'
quits'inabtac —xi.

4

Ti jts'unobajel vinic ti laj yich' babac'optaele
(Mt 13:1-9; Lc 8:4-8)

1 Yan velta lic chanubtasvanuc ta ti' nab ti
Jesuse. Ep ti cristianoetic laj stsob sbaic batel ti
bu oye. Ti jech ep ta jmec ti cristianoetique, jech
o xal ti Jesuse i'och bal ta barco ti tey ono'ox oy
ta ti' nabe. Tey ichoti. Ti epal cristianoetique
icomic ta sti'il nab.
2 Ep ta tos ti c'usi ichanubtasvan ta babac'ope.
Jech lic yal:
3 —A'yio ava'iic li'e. Iloc' batel jun jts'unobajel
vinic, bat ts'unubajuc.

4 C'alal yacal ta sts'unubaj batele, oy jlom
ts'unobal ic'ot ta be. Tey ital ti mutetique. Laj
stamic.
5 Oy jlom cajal ic'ot ta ba tontic ti bu joy ti
slumale. Ti ts'unobale ta ora no'ox ivoc'. Ja' ti
mu'yuc nat mucule.
6 C'alal iq'uixnaj tal ti c'ac'ale, lic nucultajuc.
Ta scoj ti ch'abal lec sts'unoj ti yibele, tey itaquij.
7 Oy jlom ic'ot ta yoc ch'ixtic. C'alal ich'i talel
ti ch'ixe, laj snet' comel ti ts'unobale. Mu'yuc
isatin.
8 Oy jlom ic'ot ta lequil banomil. Tey ivoc'
talel. Lic ch'iuc. Lec laj yac' sat. Oy jlom laj
yac' lajuneb scha'vinic (30) ta bej ti sate. Oy jlom
laj yac' oxvinic (60) ta bej ti sate. Oy jlom laj yac'
vo'vinic (100) ta bej ti sate —xi.
9 Jech laj yal xtoc ti Jesuse:
—Ti buch'u oy schiquine, ac'o me ya'ibeic lec
smelol —xi.

Smelol ti babac'ope
(Mt 13:10-17; Lc 8:9-10)

10 C'alal stuc xa com ti Jesús schi'uc ti la-
jcheb yajchanc'optaque schi'uc ti buch'utic scotol
c'ac'al ta xchi'invanique, lic sjaq'uic ti c'usi ta
xac' ta na'el ti babac'ope.
11 Ti Jesuse jech laj yal:
—Dios ta xac'boxuc ana'ic smelol ti ventainel
ti mucul to oxe. Yan ti buch'utic ta sbajic ti
ventainele, ta babac'op no'ox ta x'albatic,
12 yo' jech mu xilic ti c'alal ta xilique, yo' jech
mu xa'iic ti c'alal ta xa'iique, yo' jech staoj yav
ti chopol yo'ntonique yo' jech mu staic perdón
yu'un ti smulique —xi.

Ti Jesuse ta xalbe smelol ti jts'unobajel vinic ti laj yich' babac'optaele
(Mt 13:18-23; Lc 8:11-15)

13 Ti Jesuse jech lic yal xtoc:
—Mi mu xava'ibeic smelol ti va'i s'elan laj jbaba'ale, ¿c'usi ta xavutic ta xava'ibeic smelol ti yan c'op ti ta jbaba'ale?
14 Ti jts'unobajel vinique co'ol s'elan jech chac c'u cha'al ti buch'u ta xal ti lequil ach' c'ope.
15 Oy jlom cristianoetic co'ol s'elanic jech chac c'u cha'al ti ts'unobal ti ic'ot ta bee. Ta xa'iic ti lequil ach' c'ope. Pero ta xtal ta stojolic ti pucuje. Ta xch'aybat ta yo'ntonic ti lequil ach' c'ope.
16 Oy jlom cristianoetic co'ol s'elanic jech chac c'u cha'al ti ts'unobal ti ic'ot ta ba tontique. Ta xa'iic ti lequil ach' c'ope. Xmuyubajic xa ta xch'unic.
17 Pero mu'yuc yip yo'ntonic. Jech o xal un, c'alal ta xc'ot ta stojolic ti lajeltsaele, ti ilbajinel ta sventa ti sc'op Diose, ta xchibaj yo'ntonic.
18 Oy jlom cristianoetic co'ol s'elanic jech chac c'u cha'al ti ts'unobal ti ic'ot ta yoc ch'ixtique. Ta xa'iic ti lequil ach' c'ope.
19 Pero ta xbat yo'ntonic yu'un ti c'usitic ta sc'anic li' ta banomile. Ta xlo'labat yo'ntonic yu'un ti c'ulejale. Ta xlic sc'anic ti c'usiuc no'ox oy li' ta sba banomile. Jech o xal un, ta xch'ay ta yo'ntonic ti lequil ach' c'op ti c'u xa ox yepal laj ya'iique.
20 Oy jlom cristianoetic co'ol s'elanic jech chac c'u cha'al ti ts'unobal ti ic'ot ta lequil banomile. Ti jlome ta sjunul yo'ntonic ta xich'ic ta muc' ti lequil ach' c'ope. Ti cristianoetic taje co'ol

s'elanic jech chac c'u cha'al ti ts'unobal ti oy bu laj yac' sat ta lajuneb scha'vinic (30), ta oxvinic (60), ta vo'vinic (100) ta bej sat ti jujupets ti ts'unobale —xi.

Ti lampara ti laj yich' babac'optaele (Lc 8:16-18)

21 Ti Jesuse jech lic yal xtoc:
—Mu'yuc buch'u ta stsan jun lampara yo' chba snac' ta yolon cajon, o mi ta yolon tem. Mo'oj, c'alal mi laj stsan ti lamparae, ta scajan ta toyol yo' jech ta xac' xojobal.
22 Ti c'usi nac'al to oxe, mu yu'unuc jech nac'al ta xcom o. Ta xich' vinajesel. Ti c'usi macal to oxe, mu jechuc macal ta xcom o. Ta xich' a'ibel smelol.
23 Ti vo'oxuc ti oy achiquinique, a'yic lec —xi.
24 Ti Jesuse jech lic yal xtoc:
—Ti vo'oxuque ts'etano achiquinic ta ya'yiel ti c'usi ta xava'iique. Ti c'u s'elan ta xava'iique, ja' jech yepal ta xataic. Pero ma'uc no'ox. Ta to xa'ac'batic más yu'un ti Dios ti c'usi ta xava'iique.
25 Yu'un ti buch'u ta sjunul yo'nton ta xa'ie, ta x'ac'bat más. Pero ti buch'u mu sjunuluc yo'nton ta xa'ie, ta xpojbat ti juteb xch'unoje —xi.

Ti ts'unobal ti yacal ta xch'i ti laj yich' babac'optaele

26 Ti Jesuse jech lic yal xtoc:
—Ti ventainel yu'un ti Diose co'ol s'elan jech chac c'u cha'al c'alal ta sts'unobaj ti vinique.
27 Chbat vayuc. Ts'acal to ta xlic. Ja' jech ta x'ech'olaj ti c'ac'al ac'obal yu'une. Jech ti

ts'unobale ta xvoc' talel. Ta xch'i. Pero ti stuque
mu sna' c'u s'elan ta xch'i talel.
28 Ja' yabtel stuc ti banomile. Jech o xal un,
ba'yel ta xloc' talel ti yanale. Ts'acal to un, ta
xac' sat. Ts'acal to ta xyijub.
29 C'alal mi yijub ti ts'unobale, ja' o ta xloc'
batel stsobel. Ja' ti sta xa yorail ti ta xich' tsobele
—xi.

Ti sbec' mostaza ti laj sbabac'opta ti Jesuse
(Mt 13:31-32; Lc 13:18-19)

30 Ti Jesuse jech lic yal xtoc:
—¿C'u s'elan ta jco'oltastic ti ventainel yu'un
ti Diose? ¿C'usi babac'opal ta jco'oltastic o?
31 Co'ol s'elan jbej ta uni bec' mostaza ti ta xich'
ts'unele. Ti uni bec' mostazae, ja' ti más biq'uit
ta scotol ti ts'unobal ti oy ta banomile.
32 Mi laj yich' ts'unele, ta xch'i talel. Más to
muc' ta xbat. Ja' mu sta ti yan ts'unobale. Ja'
jech xtoc muc'tic ta xbat ti sc'obtaque. Jech o xal
ti mutetique xu' ta xluchi ta sc'obtac yo' ta xcux
yo'ntonic ta yaxinal —xi.

Ti c'u cha'al ta babac'op ic'opoj ti Jesuse
(Mt 13:34-35)

33 Ti Jesuse ta babac'op no'ox ta xchanubtas ti
cristianoetique. Pero ja' no'ox laj yal ti bu c'alal
xu' ta xa'ibeic ti smelole.
34 Ti c'alal ta xchanubtasvane, puro no'ox ta
babac'op ta xal. Ti c'alal stuquic xa schi'uc ti
yajchanc'optaque, tey ta xalbe scotol smelol ti
babac'ope.

Ti Jesuse, paj yu'un ti iq'ue, ti nabe
(Mt 8:23-27; Lc 8:22-25)

35 C'alal i'och ac'obal ti jech c'ac'al taje, ti
Jesuse jech laj yalbe ti yajchanc'optaque:
—Batic ta jot sti'il nab —xut.
36 Jech o xal ti yajchanc'optaque laj yictaic
comel ti cristianoetic ti oyic ta sti'il nabe. I'ochic
batel ta barco ti yo' bu chotol ono'ox ti Jesuse.
Tey jmoj ibatic schi'uc yan barcoetic.
37 Ja' o tey ital tsots ic'. Ti syuc'benal ti vo'e
chlaj ochanuc ta barco. Ta xa xnoj ta vo' ti
barcoe.
38 Ti Jesuse sjunul yo'nton tey vayal batel tey
ta patil yac'oj lec xoncol. Ti yajchanc'optaque bat
stijic talel. Jech laj yalic:
—Jchanubtasvanej, ¿mi mu aventauc ti ta
xijmut'ijotique? —xutic.
39 Jech ti Jesuse ilic. Jech laj yal:
—Ts'ijlan —xut ti iq'ue. —Ch'an chan, ts'ijlan
—xut ti nabe.
Tey paj ti iq'ue. Sts'ijlan icom scotol.
40 Jech ti Jesuse tey lic yalbe ti
yajchanc'optaque:
—¿C'u cha'al ep ta xaxi'ic? ¿C'u cha'al ti mu
xach'unicun? —xi.
41 Ti stuquique ochem xi'el ta yo'ntonic. Tey lic
sjac'be sbaic ta jujun tal:
—¿Buch'u li'e ti ta xch'unbat sc'op yu'un ti
iq'ue, yu'un ti nabe? —xiic.

5

Ti jgadara vinic ti uninbil yu'un ti pucuje
(Mt 8:28-34; Lc 8:26-39)

1 Ti Jesuse schi'uc ti yajchanc'optaque tey
ic'otic ta jot sti'il nab ta yosilal Gadara.

2 C'alal jech iloc' batel ta barco ti Jesuse, ital ta
stojol jun vinic ti uninbil yu'un ti pucuje, ti iloc'
tal ta ba muquinale.
3 Yu'un ti vinic taje ja' snainoj ti ba muqinale.
Mu'yuc buch'u junuc ti xu' ta stsac yu'unique,
manchuc mi ta xchuquic ta cadena.
4 Oy bu ep ta velta ti laj xchucbeic ta cadena
taq'uin ti yoc sc'obe, pero naca xtuch'el yu'un.
Mu'yuc buch'u xu' ta stsalat.
5 C'ac'al ac'obal x'avet ta xanav ti ta vitsetique,
ti tey ta muquinale. Ta syayijes sba ta tontic.
6 C'alal laj yil ta nom ti Jesuse, ta anil ibat
squejan sba ta stojol.
7 Tey lic yavta:
—Jesús, Snich'onot ti Dios ti oy ta cajale, mu
xatic' aba ta jtojol. Avocoluc, yu'unuc ti Diose,
mu xavac'bun quich' jvocol —xi.
8 Ja' jech laj yal ti vinic ta stojol ti Jesuse, ja'
ti laj xa ono'ox spoco'al ti Jesuse: “Chopol pucuj,
ictao ta yilbajinel ti vinic li'e”, ti xute.
9 Ti Jesuse jech lic sjac'be:
—¿C'usi abi? —xut.
Jech itac'av:
—Legión ti jbie. Yu'un toj epuncutic —xi.
10 Ep laj sc'anbe vocol ti Jesuse, ti mu me
xtac'atic batel ta yan banomil ti pucujetique.
11 Oy tey ep xlamet chitometic ti ta xve'ic ta yoc
vitse.
12 Ti pucujetique jech lic sc'anbe vocol ti Jesuse:
—Ac'o ave ti ac'o ochcuncutic ta chitometique
—xiic.
13 Jech ti Jesuse laj yac' ye. Jech ti pucujetique
iloq'uic batel ta stojol ti vinique. Ochic batel ta

chitometic. Oy nopol cha'miluc ti chitometique.
Tey ba sjip sbaic ta barranco. Ts'ajajtic ic'ot ta
nab. Ijic'av scotolic.
14 Ti jq'uel-chitometique ta xi'el ibatic ta anil.
Bat yalic slo'ilic ta jteclum schi'uc ta sti'il jteclum.
Jech o xal scotol ti jnaclejetique tal sq'uelic ti c'usi
ic'ot ta pasele.
15 C'alal ic'otic bu oy ti Jesuse, laj yilic ti vinic
ti uninbil to ox yu'un ti pucuje. Jun xa yo'nton
chotol. Slapoj lec sc'u'. Tuq'uineb xa sjol. C'alal
laj yilique, ixi'ic.
16 Ti buch'utic laj yilique lic yalic ti c'usi ic'ot
ta pasel ta stojol ti vinic ti uninbil to ox yu'un ti
pucuje jech chac c'u cha'al ti chitometic xtoque.
17 Jech o xal ti cristianoetique lic sc'anbe vocol
ti Jesuse ti ac'o loc'uc batel ta slumalique.
18 C'alal i'och xa bal ta barco ti Jesuse, jech ti
vinic ti uninbil to ox yu'un ti pucuje laj sc'anbe
vocol ti ac'o ic'atuc batele.
19 Ti Jesuse mu'yuc xac' ye. Jech o xal jech laj
yal:
—Batan ta ana schi'uc ti avuts' avalaltaque. Ba
albo ya'iic ti c'usi laj spas ti Dios ta atojole, ti laj
xc'uxubinote —xut.
20 Jech ti vinique ibat, lic yalolan ta steclumal-
tac Decápolis scotol ti c'usi ic'ot ta pasel ta stojol
yu'un ti Jesuse. Ch'ayal yo'ntonic ic'ot scotolic.

Ti yantsil nich'on ti Jairoe schi'uc ti ants ti bat spicbe sc'u' ti Jesuse
(Mt 9:18-26; Lc 8:40-56)

21 C'alal isut batel ta barco ta jot sti'il nab ti
Jesuse, ep cristianoetic tal ta stojol. Ti Jesuse tey
icom ta sti'il nab.

22 Tey ital ta stojol jun vinic ti Jairo sbie, ti ja'
banquilal jpasmantal ta ch'ul nae. C'alal laj yil ti
Jesuse, tey laj squejan sba ta yoc.
23 Laj sc'anbe ep vocol ti Jesuse, ti jech laj yale:

—Ti jtsebe ta xa xcham. Avocoluc, la' cajano
ac'ob ta sba yo' jech ta xcol, yo' jech ta xcuxi
—xi.
24 Ti Jesuse tey ibat schi'uc. Pero ep cristia-
noetic snet'net' xa sbaic batel.
25 Ti ta scotol ti tijilic batele, tey oy jun ants ti
slajchebal xa jabil mu xmac ti ya'lele.
26 Ep laj xa yich' svocol yu'un epal jpoxtavane-
jetic. Laj xa slajes scotol ti c'usitic oy yu'une.
Mu'yuc c'usi itun o. C'ajomal yantic ta x'ipaj
batel yu'un ti schamele.
27 C'alal laj ya'ibe sc'oplal ti Jesuse, jech o xal
ti antse laj sch'ic sba ochel ta sc'al ti cristianoe-
tique. Laj spicbe sc'u' ti Jesuse.
28 Yu'un ti antse jech ta xal ta yo'nton: “Ti
mi ta jta ta picbel jutebuc sc'u'e, colem ta xicom
yu'un”, xi.
29 C'alal jech laj spas ti antse, ja' o tey imac ti
ya'lele. Laj ya'i ti lec xa oy ti sbec'tale. Colem xa
ti schamele.
30 Ti Jesuse laj ya'i ti oy buch'u laj scolta ta
sventa ti smuc'ule. Joybij ta svalopat. Tey laj
sq'uel scotol ti cristianoetique:

—¿Buch'u laj spicbun ti jc'u'e? —xi.

31 Ti yajchanc'optaque jech laj yalic:

—¿C'u yu'un ta xajac' ti buch'u laj spicun
ti xachie? ¿Mi mu xavil ti ta xasnet'ot ti
cristianoetique? —xiic.

32 Pero ti Jesuse tey xjoyet sjol ta sq'uel ti
buch'u ay picvanuque.
33 Jech ti antse tey xnicnun xa ta xi'el ibat
quejiuc ta stojol ti Jesuse. Ja' ti sna'oj xa ti c'usi
ic'ot ta pasel ta stojole. Jech o xal jamal laj yal.
34 Ti Jesuse jech lic yal:
—Tseb, lacol xa. Ja' ti laj ach'un ti xu' cu'une.
Junuc avo'nton batan. Colem xa ti achamele
—x'utat.
35 C'alal tey to ta xlo'ilaj ti Jesuse, ja' o italic
viniquetic ti lic talel ta sna ti Jairoe. Vul yalbeic
stot ti tsebe:
—Ti atsebe cham xa. Jeche' xa ta xavac'be
svocol ti jchanubtasvaneje —xiic.
36 Ti Jesuse mu'yuc xich' ta muc' ti jech laj
yalique. Ja' no'ox jech laj yalbe ti Jairoe:
—Mu xaxi'. Ch'unun no'ox —xut.
37 Ti Jesuse ja' no'ox laj yic' batel ti Pedroe, ti
Jacoboe, ti Juane, ti ja' yits'in ti Jacoboe.
38 C'alal ic'ot ti Jesús ta sna ti Jairoe, laj yil
ti xvochlajetic x'avlajetic xa ta oq'uel ti jmu-
clumaletique.
39 Ti Jesuse i'och batel ta na. Jech laj yal:
—¿C'u cha'al ti xavochlajetic ta oq'uele? Yu'un
ti tseb li'e mu'yuc chamem. Ja' no'ox ta xvay —xi.
40 Scotolic laj stse'intaic ti Jesuse. Jech ti Jesuse
laj stac loq'uel scotol. Ja' no'ox icomic ti stot sme'
ti tsebe schi'uc ti oxvo' yajchanc'optaque. I'ochic
bal ti bu oy ti tsebe.
41 Ti Jesuse laj snitbe sc'ob. Jech laj yal:
—Talita cumi —xi. Ta xcalbot ava'i, Tseb, lican,
xi ti smelole.

42 Ti tseb ti yich'oj lajcheb jabile, ta ora no'ox
ilic, lic xanavuc. Ch'ayal ic'ot yo'nton scotolic.
43 Ti Jesuse tsots laj yal ti mu me buch'u xalbeic
ya'i ti c'usi laj yilique. Ja' jech xtoc laj yal ti ac'o
yaq'uic ve'uc ti tsebe.

6

Ti Jesuse oy ta Nazaret
(Mt 13:53-58; Lc 4:16-30)

1 Ti Jesuse iloc' batel ti bu to ox oye. Ibatic
c'alal to slumal stuc schi'uc ti yajchanc'optaque.
2 C'alal ic'ot sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale, ti
Jesuse lic chanubtasvanuc ta ch'ul na. Ep ti
cristianoetique ch'ayal ic'ot yo'ntonic. Jech lic
yalbe sbaic:
—¿Bu laj xchan talel scotol ti vinic le'e?
¿Buch'u i'ac'bat ti sbijile, ti ep c'usi ta xac' ta
ilele?
3 Yu'un ti vinic le'e ja' ti carpinteroe. Ja'
squerem ol ti Maríae. Ja' schi'il ta voq'uel ti
Jacoboe, ti Josee, ti Judase, ti Simone. Ja' jech
xtoc li' oy jchi'uctic ta naclej ti yixleltaque —xiic.
Jech o xal mu'yuc x'ich'at ta muc' tey.
4 Pero ti Jesuse jech lic yalbe ti cristianoetique:
—Scotolic ta xich'ic ta muc' ti j'alc'op ti nom
ta xlic talele. Pero ti ta slumal stuque, ti yuts'
yalaltaque, ti buch'utic jmojic ta yut nae, mu
x'ich'at ta muc' yu'un —xi.
5 Jech o xal ti Jesuse mu'yuc bu más laj yac'
ta ilel ti xu' yu'un ti ta slumal stuque. Jun chib
no'ox laj scajan sc'ob ta sba ti jchameletic ti icol
yu'une.

6 Ti Jesuse labal laj ya'i ti mu x'ich'at ta
muc' yu'un ti slumale. Ts'acal to un, ti Jesuse
ech' chanubtasvanuc ta spat xocon ti jteclum
Nazarete.

Ti Jesuse laj stac batel ti yajchanc'optac ta yalel ti lequil ach' c'ope
(Mt 10:5-15; Lc 9:1-6)

7 Ti Jesuse laj yic' talel ti lajcheb
yajchanc'optaque. Tey lic stacan batel ta
cha'cha'vo'. Laj yac'anbe batel yabtelic ta
sloq'uesel ti pucujetique.
8 Laj yalbe ti mu me c'usi xich'ic batel ti ta bee.
Ja' no'ox ac'o yich'ic batel ti snamte'ique. Mu me
xich'ic batel sve'elic, smoralic, staq'uinic.
9 Laj yalbe batel ti ja' no'ox ac'o slapic ti
xonobique, ti mu me xich'ic batel yan sc'u'ique,
jchop no'ox.
10 Jech lic yal xtoc:

—Ti vo'oxuque, ti bu ta xa'ochic ta jun nae,
tey comanic o ja' to mi ta xaloq'uic batel ti bu
oyoxuque.
11 Mi oy bu ti mu xayich'ic ta muq'ue, mi mu
sc'an xa'iic ti c'usi ta xavalique, loc'anic batel.
Lilino comel ti spucuquil avoquique. Ja' señail ti
laj xa stoy sbaique. Ta melel ta xcalboxuc ava'iic,
c'alal ta sta sc'ac'alil ti chapanele, ja' más to tsots
castigo ta xich'ic. Ja' mu sta ti buch'utic nacalic
to ox ta Sodoma schi'uc Gomorra jteclume —xi.

12 Jech o xal ti yajchanc'optaque iloq'uic batel
ta cha'cha'vo' ta yalel ti ac'o yictaic ti chopol
yo'ntonique.

13 Ja' jech xtoc ep laj sloq'uesic ti pucujetique.
Laj yac'beic aceite ta sba ep ti jchameletique,
icolic yu'unic.

Icham ti Juan j'ac'-ich'-vo'e
(Mt 14:1-12; Lc 9:7-9)

14 Ti ajvalil Herodese laj ya'ibe sc'oplal ti c'u
s'elan ta spas ti Jesuse. Yu'un ya'binojic scotolic
ti xu' yu'une. Jech o xal ti ajvalile jech lic yal:
—Ja' icha'cuxi ti Juan j'ac'-ich'-vo'e. Jech o xal
tsots xu' yu'un —xi.
15 Pero ti yane jech ta xalic:
—Ja' ti j'alc'op Elíase —xiic.
Ti yan xtoque jech ta xalic:
—Ja' jun j'alc'op jech chac c'u cha'al ti j'alc'op
ta vo'nee —xiic.
16 C'alal laj ya'i ti ajvalil Herodes ti jech taje,
jech lic yal:
—Taje, ja' ti Juan j'ac'-ich'-vo'e ti vu'un laj cal
ti ac'o yich' c'ocbel ti sjole. Ja' icha'cuxi tal —xi.
17 Ti va'i s'elan ta xal ti ajvalil Herodese, ja'
ti laj yal mantal ti ac'o yich' chuquel ta cadena
taq'uin ta chuquinabe ta scoj ti Herodíase, ti ja'
yajnil to ox ti Felipee, ti ja' yits'in ti Herodese.
Yu'un ti ajvalil Herodese laj spojbe yajnil ti
yits'ine yo' ta xajnilan.
18 Ti Juan j'ac'-ich'-vo'e jech ono'ox laj yal ta
stojol ti ajvalil Herodese:
—Mu xu' xavajnilanbe yajnil ti avits'ine —xut.
19 Jech o xal ti ants Herodíase xti'et sjol ta stojol
ti Juane. Ja' no'ox oy ta yo'nton ti ac'o yich'
milele. Pero mu'yuc c'usi xut.

20 Yu'un ti ajvalil Herodese sna'oj lec ti ja'
tuq'uil vinic ti Juane. Jech o xal ta xchabi yo'
mu'yuc c'usi ta spasbat yu'un ti ants Herodíase.
Manchuc mi mu xa'ibe lec smelol ti c'usi ta xale,
pero ti ajvalil Herodese sjunul yo'nton ts'etel lec
schiquin ta xa'ibe sc'op ti Juane.
21 Pero ti ants Herodíase oy bu jamal laj sta ti
bee. Ja' o ti sc'ac'alil laj spas sq'uinal sjabilal ti
ajvalil Herodese. Jech ti ajvalil Herodese laj stsob
talel ti jpasmantaletic yu'une, ti jpasmantaletic
yu'un ti soldadoetique, schi'uc ti cajal j'abteletic
ti tey ta Galileae.
22 Ti yantsil ol ti Herodíase tey i'och bal
ac'otajuc ti bu tsobol ta xve'ic ta q'uine. Scotolic
c'upil sba laj yilic ta jmec ti c'u s'elan i'ac'otaj ti
tsebe. Jech o xal ti ajvalil Herodese jech laj yalbe
ti tsebe:
—C'anbun ti c'usi ta xac'ane, ta xacac'bot.
23 Manchuc mi ta xac'anbun o'lol ti bu c'alal
jventainoje, ta xacac'bot, xil Dios —xi.
24 Jech ti tsebe iloc' batel. Bat yalbe ya'i ti
sme'e:
—¿C'usi ta jc'anbe xana' ti ajvalile? —xi.
Ti sme'e jech laj stac':
—C'anbo sjol ti Juan j'ac'-ich'-vo'e —xut.
25 Jech o xal ti tsebe i'och batel ta anil ti bu oy
ti Herodese. Jech c'ot yal:
—Ja' ta jc'anbot ta ora ti ta xavac'bun talel ta
ba plato sjol ti Juan j'ac'-ich'-vo'e —xi.
26 C'alal jech laj ya'i ti ajvalil Herodese, tey
i'och ta at o'nton. Pero mu xa xu' ta sutes ye,
yu'un ti c'usi laj yale, laj xa ya'iic ti buch'u ic'bilic
yu'une.

27 Jech o xal ti ajvalil Herodese ta ora no'ox
laj yalbe mantal jun yajsoldado ti ac'o ba sc'ocbe
talel sjol ti Juane.
28 Jech ti soldadoe bat ta chuquinab. Laj
sc'ocbe sjol ti Juane. Laj yich' talel ta jun plato.
Tey tal yac'be ti tsebe. Jech ti tsebe bat yac'be ti
sme'e.
29 C'alal laj ya'iic ti yajchanc'optac ti Juane,
tey ba yich'beic loq'uel talel ti sbec'tale yo' ta
smuquic.

Ti Jesuse ta xac' ve'uc vo'mil viniquetic (Mt. 14:13-21; Lc 9:10-17; Jn 6:1-14)

30 Ts'acal to un, ti yajchanc'optaque lic stsob
sbaic schi'uc ti Jesuse. Vul yalbeic ya'i scotol ti
c'usi laj spasique schi'uc ti c'u s'elan ichanubtas-
vanique.
31 Ti Jesuse jech lic yalbe:

—La'ic, batic, ba jcux co'ntontic jliqueluc ti bu
q'uejeltique —xi.

Ti jech laj yale, ja' ti toj ep ta xtal ti cristianoe-
tique, ja' ti mu xa xu' x'ac'at ve'icuque.
32 Jech o xal ti Jesuse schi'uc ti
yajchanc'optaque tey ibat stuquic ta barco ti
bu sts'ijlane.
33 Pero ep laj yilic ti ibate. Laj yojtiquinic ti ja' ti
Jesuse. Jech o xal ti liquemic tal ta jujun jteclume
ibatic ta anil ti bu ta xc'otique. Ti stuquique
ba'yel ic'otic.
34 C'alal iloc' ta barco ti Jesuse, tey laj yil ti epal
cristianoetique. Jech o xal icuxubaj yo'nton ta
stojolic, ja' ti co'ol s'elan tanijemal chij ti ch'abal

yaval ta xq'uelate. Jech o xal ti Jesuse ep ta tos ti
c'u s'elan lic chanubtasvanuque.
35 C'alal mal xa ti c'ac'ale, jech ti ya-
jchanc'optaque jech laj yalbeic ti Jesuse:
—Mal xa ti c'ac'ale. Ja' jech xtoc ch'abal
jnaclejetic li'e.
36 Jech o xal taco batel ti cristianoetique. Ac'o
baticuc ta jbic'tal jteclum ti li' nopol no'oxe yo' ta
sman ti sve'elique. Yu'un mu'yuc ti sve'elic li'e
—xiic.
37 Pero ti Jesuse jech laj stac':
—Ac'bo sve'elic ti vo'oxuque —xi.
Ti stuquique jech laj yalic:
—¿C'usi ta xcutcutic? ¿Bu ta jtacutic chib
ciento denario taq'uin yo' ta jmanbecutic ti
sve'elique? —xiic.
38 Ti Jesuse jech laj yal:
—Ba q'uelic quic jayib pan oy avu'unic —xi.
C'alal laj sna'ique, jech laj yalic:
—C'ajomal no'ox oy vo'ob pan schi'uc cha'cot
choy —xutic.
39 Jech o xal ti Jesuse laj yal mantal ti ac'o
choticuc ta jujutsop ti ta yaxaltique.
40 Tey ichotiic. Oy ta vo'vinic (100), oy ta
lajuneb yoxvinic (50) ti jujutsope.
41 Jech ti Jesuse laj stsac ti vo'ob pane schi'uc
ti cha'cot choye. Laj stoy muyel sat ta vinajel.
Laj yalbe vocol ti Diose. Tey lic xet' ti pane. Laj
yac'be ti yajchanc'optaque yo' jech ta xch'acbeic
ti cristianoetique. Ja' jech xtoc ti Jesuse laj xet' ti
cha'cot choye yo' jech ac'o staic scotolic.
42 Scotolic ive'ic. Lec inojic.

43 Ts'acal to un, lic stsobeic scomelal ti pane, ti
choye. Inoj lajcheb moch ti scomelale.
44 Scotolic ti c'u yepal ive'ique, ja' vo'ob mil
viniquetic.

Ti Jesuse ta xanav ta ba vo'
(Mt 14:22-27; Jn 6:16-21)

45 Ts'acal to un, ti Jesuse laj yalbe ya'i ti ya-
jchanc'optaque ti ac'o ochicuc batel ta barco yo'
ta xjelavic batel stuquic ta jteclum Betsaida. Ti
stuque com to ta sc'opon comel ti cristianoetique.
46 C'alal jech laj xa sc'opon comele, imuy batel
ta vits, ba sc'opon ti Diose.
47 C'alal i'och ti ac'obale, o'lol xa nab xcajet
batel ti barcoe. Ti Jesuse tey to oy ta banomil.
48 Pero ti Jesuse laj yil ti toj vocol ta xanav
batel ti barcoe. Yu'un ta xmacat yu'un ti tsots
iq'ue. C'alal ta xa sacube, ti Jesuse inopaj batel
ta stojolic. Ta xanav batel ta ba vo'. Tuc' xa ox
ta xjelav batel yilel.
49 C'alal laj yilic ti jech ta xanav talel ta ba
vo'e, jech o xal ti yajchanc'optaque laj snopic ti
ja' sbel-banomile. Tey i'avanic.
50 Yu'un scotolic laj yilic. Jech o xal ixi'ic. Pero
ti Jesuse lic c'opojuc ti jech laj yale:

—Tsotsanic me. Vu'unun. Mu xaxi'ic —xi.

51 Jech ti Jesuse i'och ta barco ti bu oyique. Tey
paj ti iq'ue. Jech ti yajchanc'optaque elom laj
ya'iic, ch'ayal ic'ot yo'ntonic.
52 Ti stuquique mu xc'ot ta yo'ntonic smuc'ul
stsatsal ti Jesuse ti laj sboles ti pane, ja' ta scoj ti
yijuneb ti yo'ntonique.

Ti Jesuse laj scolta ti jchameletic ti ta Genesarete
(Mt 14:34-36)

53 Tey ech' stuch'ic ti nabe. Ic'otic ta Genesaret
banomil. Tey laj xchuquic comel ti barco ta ti'
nabe.
54 C'alal naca to ta xloq'uic ta barcoe, ti
cristianoetique ta ora no'ox laj yojtiquinic ti
Jesuse.
55 Ibatic ta anil ta jujujot ti ta slumalique. Jech
o xal un, tey laj spoyanic talel ti yajchamelic ti
bu oy ti Jesuse.
56 Bu'yuc no'ox ta x'och batel, mi ta biq'uit
jteclum, mi ta jteclum, mi ta naetic, tey laj yiq'uic
talel ta be ti yajchamelique. Ta sc'anbeic vocol ti
Jesuse ti ac'o yac' ta piquel jutebuc ti sti'il sc'u'e.
Scotolic ti buch'utic laj staic ta piquele colem
icomic.

7

Ti c'usi ta soquesatic o ti vinique
(Mt 15:1-20)

1 Ts'acal to un, inopajic batel ta stojol Jesús
jun chib jfariseoetic schi'uc jun chib jchanub-
tasvanejetic yu'un ti mantale ti liquemic tal ta
Jerusalene.
2 Tey laj yilic ti mu'yuc ta spoc sc'obic ti ta
xve'ic jlom yajchanc'optac ti Jesuse. Yu'un laj
yilic ti mu'yuc ta spasic ti c'u s'elan liquem
yu'unic ti mantal yu'un ti pocob c'obale. Jech
o xal tey na'levanic.
3 Yu'un ti jfariseoetique schi'uc ti j'israeletique
staoj yav xch'unojic stalel ti stot sme'ique, ti tsots

sc'oplal ti ep ta velta ta spoc sc'obic ti c'alal mu
to ta xve'ique.
4 Ti stuquique c'alal mi ta sutic talel ta ch'ivite,
mu xu' ta xve'ic ti mi mu'yuc ta xvul spoquic ep
ta velta ti sc'obique. Pero ma'uc no'ox jech yepal
taje. Oy to yan ti stalel ta spasique. Ta suq'uic
lec ti svasuique, ti sjarroique, ti pocob-c'obal ti
pasbil ta taq'uine, schi'uc ti stemique.
5 Ja' yu'un un, ti jfariseoetique schi'uc ti
jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale jech lic
sjac'beic ti Jesuse:
—Q'uel avil ti avajchanc'optaque, ¿c'u cha'al
mu jechuc ta spasic jech chac c'u cha'al liquem
yu'unic ti jtot jme'tique? Ti stuquique ta xve'ic
schi'uc ti yic'obal sc'obique —xiic.
6 Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Jech ono'ox albil ac'oplalic ti toj toyol xa-
pac'ta abaique jech chac c'u cha'al laj sts'iba
comel ti j'alc'op Isaíase:
Ti cristianoetic li'e jun yutsil ti ye ta xiyich'icun
ta muq'ue.
Pero ti yo'ntonique nom oy ta jtojol.
7 Mu'yuc c'usi bal o ti jech nijil chimilique.
Yu'un ti c'usi ta xchanubtasvanique smantal
no'ox viniquetic,
xi ti Diose, ti xie.
8 Yu'un ti vo'oxuque ta xavictaic comel smantal
ti Diose yo' jech staoj yav ta xapasic stalel
ti cristianoetique, ti ja' no'ox ta xasuq'uic ti
ajarroique, ti avuch'ob-vo'-vasuique, ti oy to yan
ti jech ta xapasique —xi.
9 Ti Jesuse jech laj yal xtoc:

—Ti jech staoj yav ta xapasic ti c'usi sc'an ti
avo'ntonique, ja' laj xa ajipic comel ta apat ta
axoconic smantal ti Diose.
10 Yu'un ti Moisese jech laj yal: “Ich'o ta muc'
atot ame'. Ti buch'u chopol ta xc'opoj ta stojol ti
stot sme'e, ac'o chamuc”, ti xie.
11 Jech ta xalbe stot sme'ic ti viniquetic ti
chanubtasbil avu'unique: “Mu xa xu' ta jcoltaot.
Yu'un scotol ti c'usi oy cu'une, laj xa cac'be smo-
tonin ti Diose, ti sbiinoj corbane”, xi avu'unic.
12 Ti jech ta xal avu'unique, ja' svinajeb ti lec
ta xava'iic ti mu'yuc ta scolta ti stot sme'ique.
13 Ja' yu'un un, laj xa avalopatinic comel
smantal ti Diose yo' jech staoj yav ta xapasic
ti stalel atot ame'ique. Oy to yan ti xco'olaj ta
xapasique —xi.

14 Yan to velta ti Jesuse laj yic' talel ti cristia-
noetique. Jech laj yal:

—A'yibeicun, ts'etano achiquinic.
15 C'usiuc no'ox ti ta slajes ti vinique, ma'uc ta
sta o smul. Ti bu ta sta o smul ti vinique, ja' ti
c'usi chopol ti ta x'ayan talel ta yo'ntone.
16 Ti vo'oxuc ti oy achiquinique, a'yic me lec
—xi.

17 C'alal laj yicta comel cristianoetic ti Jesuse,
i'och batel ta na. Ti yajchanc'optaque tey lic
sjaq'uic smelol ti babac'ope.
18 Ti Jesuse jech laj yal:

—Ti vo'oxuque, ¿mi mu'yuc xava'ibeic smelol
ec? ¿Mi mu xana'ic xtoc ti c'usi ta slajes ti
vinique, mu sta o smul?

19 Yu'un mu ta yo'ntonuc ta xc'ot. Ta sch'ut
no'ox ta xc'ot. Tuc' ta xjelav. Ts'acal to ta xloc'
batel —xi.
Ti jech laj yal ti Jesuse, ja' smelol ti lec scotol ti
ve'liletique.
20 Jech laj yal xtoc ti Jesuse:
—Scotol ti c'usi chopol ta x'ayan ta yo'nton ti
vinique, ja' ta sta o smul.
21 Yu'un ta yut yo'nton ta xlic ti c'usi chopol ta
snopilane, ti ta xc'upinvane, ti ta xmulivaje, ti ta
xmilvane,
22 ti ta x'elc'aje, ti ta xyu'ninbe ya'i c'usi
oy yu'un ti schi'ile, ti mu'yuc stuq'uile, ti ta
xlo'lavane, ti mu'yuc sq'uexlale, ti it'ix o'ntone,
ti c'usiuc no'ox sbol ale, ti toyobbae, ti ch'abal
snopobil yu'une.
23 Scotol ti chopol taje, ta xloc' talel ta yut
yo'nton. Ta melel une, ja' ta soquesat o ti vinique
—xi.

Ti jyanlum ants ti laj xch'un ti Jesuse (Mt 15:21-28)

24 Ti Jesuse iloc' batel, bat ta yosilal ti jteclum
Tiroe schi'uc ti Sidone. Tey i'och ta jun na. Yu'un
mu sc'an ti oy buch'u ta x'a'iate. Pero muc xu'
snac' sba.
25 Ta ora no'ox i'a'ibat sc'oplal yu'un jun ants
ti ta x'ilbajinat yu'un pucuj ti yantsil ole. Jech ti
antse tal squejan sba ta yoc ti Jesuse.
26 Pero ti antse, ja' jun jyanlum, liquem tal ta
Sirofenicia banomil. Tal sc'anbe vocol ti ac'o
loq'uesbatuc ti pucuj ti oy ta stojol ti stsebe.
27 Ti Jesuse jech laj yal:

—Malao, ac'o ve'icuc ba'yel ti alab nich'nabetique. Yu'un mu lecuc mi ta jpojbetic sve'el ti alab nich'nabetique yo' ta xcac'betic sve' ts'i'etic —xi.

28 Ti antse jech laj stac':

—Jech xaval ava'uc, Cajval. Pero ti bu ta xbaj ta yolon mexa sch'uch'ulil sve'elic ti alab nich'nabetique, ta stam sve' ti ts'i'etique —xi.

29 Jech o xal ti Jesuse jech laj yal:

—Lec ti c'usi laj avale. Xu' xabat. Ti pucuj ti ta xilbajin ti atsebe, loc' xa batel —xut.

30 C'alal ic'ot ta sna ti antse, tey laj yil ti puch'ul ta stem ti stsebe. Loq'uem xa ti pucuje.

Ti Jesuse laj scolta jun vinic ti jmacal-chiquin-uma'e

31 Ti Jesuse iloc' batel ta yosilal ti jteclum Tiroe. Tey i'ech' ta jteclum Sidón schi'uc ti yosilal ti Decápolise. Tey c'ot ta ti'il nab Galilea.

32 Ja' o tey ic'bat talel jun vinic ti macal ti schiquine, ti ja' uma' xtoque. Tal c'anbatuc vocol ti Jesuse ti ac'o scajan sc'ob ta sba ti vinique.

33 Ti Jesuse laj yic' loq'uel ti bu tsobolic ti cristianoetique. Tey laj stic'be ochel sni' sc'ob ta schiquin ti vinique. Ts'acal to laj stubta sni' sc'ob. Laj spicbe yoc' ti vinique.

34 Ts'acal to un, laj sq'uel muyel ti vinajele. Laj sjic' yo'nton. Jech laj yal:

—Efata —xi. Jaman, xi ti smelole.

35 Ti jech laj yal taje, jam ti schiquine, jam ti yee. Lec xa xu' ta xc'opoj.

36 Ti Jesuse laj yalbe ti mu me buch'u xalbe
ya'iique. Manchuc mi jech laj yich'ic albel, más
to laj yal batel.
37 Yu'un toj ch'ayal c'ot yo'ntonic ti cristianoe-
tique. Jech ta xalic:
—Lec scotol ti c'usi ta spase. Ac'o mi macal
schiquin, ta xjam. Ac'o mi uma', ta xc'opoj yu'un
—xiic.

8

Ti Jesuse ta xac' ve'uc chanmil viniquetic
(Mt 15:32-39)

1 Oy bu jun c'ac'al ti ep laj stsob sbaic ti cris-
tianoetique. Mu'yuc xa sve'elic ta slajesic. Jech
o xal ti Jesuse laj yic' talel ti yajchanc'optaque.
Jech lic yalbe:
2 —C'ux ta co'nton scotol ti cristianoetique.
Yu'un oy xa yoxibal c'ac'al ti li' oy ta jtojole, pero
ch'abal ti sve'elique.
3 Ti mi ta jtac sutel ta snaique, xu' ta xlubtsajic
ta be. Yu'un oy jlom ti toj nom talemique —xi.
4 Ti yajchanc'optaque jech itac'avic:
—¿C'usi ta xcutic ta xcac'betic sve'el ti c'alal
ch'abal buch'u nopol nacal li'e? —xiic.
5 Ti Jesuse jech lic sjac':
—¿Jayib pan oy avu'unic? —xi.
Jech itac'avic:
—Vucub —xiic.
6 Jech ti Jesuse laj yal ti ac'o chotliicuc ta
lumtique. Ts'acal to laj stsac ti vucub pane. Laj
yalbe vocol ti Diose. Ts'acal to laj xet' ti pane.
Laj yac'be ti yajchanc'optaque. Jech ti stuquique
laj xch'acbeic ti cristianoetique.

7 Oy jaycotuc yuni choyic xtoc. Jech ti Jesuse laj yalbe vocol ti Diose. Laj yalbe ti yajchanc'optaque ti ac'o xch'aquique.
8 Tey ive'ic scotolic. Noj lec sch'utic. Ts'acal to un, inoj vucub moch scomelal ti ve'lil ti laj stsobique.
9 Ti c'u yepal ive'ique, nopol van chanmil cristianoetic. Jech ti Jesuse laj sc'opon comel ti cristianoetique.
10 Tey i'och bal ta barco schi'uc ti yajchanc'optaque. Ibatic ta Dalmanuta banomil.

Ti jfariseoetique laj sc'anbeic ti ac'o yac' iluc ti tsots xu' yu'un ti Jesuse
(Mt 16:1-4; Lc 12:54-56)

11 Ti jfariseoetique italic, lic svulic ti Jesuse yo' jech ta sbajesic ta c'oc'. Jech o xal laj sc'anic ti ac'o yac' ta ilel smuc'ul stsatsal ti xlic talel ta vinajele.
12 Ti Jesuse tsots laj sjic' yo'nton. Jech laj yal:
—¿C'u cha'al ti cristianoetic ti ta sc'anic ta sq'uel ya'i ti jmuc'ul jtsatsale? Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ti mu'yuc xa c'usi yan señail ta xa'ac'bat avilique —xi.
13 Ti Jesuse laj yicta comel. Cha'och batel ta barco. Ibat ta jot sti'il nab.

Ti spajubtasobil span ti jfariseoetique
(Mt 16:5-12)

14 Ti yajchanc'optaque ch'ay yo'ntonic ta yich'el batel ti sve'elique. C'ajomal jun pan yich'ojic batel c'alal ta xanavic batel ta barcoe.
15 Ti Jesuse jech laj yalbe ti yajchanc'optaque:

—Ti vo'oxuque bijanic me yu'un ti spajubtaso-
bil spanic ti jfariseoetique schi'uc spajubtasobil
span ti Herodese —xut.
16 Ti stuquique jech lic yalolanbe sbaic:
—Ti jech ta xijyalbotique, ja' ti ch'abal
quich'ojtic talel ti jpantique —xiic.
17 Ti Jesuse laj sna' ti jech ta xalbe sbaique. Jech
laj yal:
—¿C'u cha'al ta xavalbe abaic ti ch'abal ti
apanique? ¿Mi mu xava'iic lec smelol? ¿Mi
macal achiquinic? ¿Mi toj yij avo'ntonic?
18 ¿Mi mu xavil ta asatic? ¿Mi mu xava'i? ¿Mi
ch'ay xa ta avo'ntonic?
19 C'alal laj jxet' ti vo'ob pan ta stojol ti
vo'ob mil viniquetique, ¿jayib moch laj atsobic
ti scomelale? —xi.
Ti stuquique jech laj yalic:
—Lajcheb —xiic.
20 Ti Jesuse jech laj yal:
—C'alal laj jxet' ti vucub pan ta stojol ti
chanmil cristianoetique, ¿jayib moch laj atsobic
ti scomelale? —xi.
Jech laj staq'uic:
—Vucub —xiic.
21 Jech o xal ti Jesuse jech laj yal:
—¿Mi xana'etic to un cha'e? —xi.

Ti Jesuse laj scolta jun ma'sat ti ta Betsaida jteclume

22 Ts'acal to ic'otic ta jteclum Betsaida. Tey
ic'bil tal ta stojol Jesús jun vinic ti ma'sate. Laj
sc'anbeic vocol ti ac'o scajan sc'ob ta sbae.
23 Jech o xal laj snitbe batel sc'ob ti ma'sate. Laj
yic' loq'uel ta sti'il jteclum. Tey laj xjaxbe stub ta

sat. Laj scajan sc'ob ta sba. Tey lic sjac'be mi xil
xa jutuc ti saquilal osile.
24 Ti ma'sate lic stoy sat. Jech laj yal:
—Ta xquil ti xva'lajet ti viniquetique, pero
co'ol s'elan te'etic. Pero ta xanav —xi.
25 Jech o xal ti Jesuse lic xcha'picbe sat ti
ma'sate. Jech ti ma'sate más to lic sq'uel ti c'usi
ta xile. Jamal icom ti sate. Laj yil scotol.
26 Jech o xal ti Jesuse laj stac batel ta sna. Jech
laj yal:
—Mu xa'och batel ta jteclum. Mu'yuc buch'u
xavalbe ya'i ti jam ti asate —xut.

Ti Pedroe ta xal ti ja' Cristo ti Jesuse (Mt 16:13-20; Lc 9:18-21)

27 Ts'acal to un, ti Jesuse ibatic schi'uc ti
yajchanc'optaque ta bic'tal lum ti oy ta Cesarea
Filipo banomile. C'alal tey oyic ta bee, tey lic
sjac'be ti yajchanc'optaque:
—¿Buch'uun ta xalic ti cristianoetique? —xi.
28 Ti yajchanc'optaque jech laj staq'uic:
—Oy jlom ta xalic ti vo'ot la ta Juan j'ac'-ich'-
vo'e. Oy jlom ta xalic ti vo'ot la ti Elíase. Ti jlom
xtoque ta xalic ti vo'ot la jun j'alc'opote —xutic.
29 Ti Jesuse jech laj sjac':
—Ti vo'oxuque, ¿buch'uun ta xanopic? —xi.
Ti Pedroe jech laj yal:
—Vo'ot ti Cristoe —xut.
30 Ti Jesuse laj yalbe ti mu me buch'u xalbe
ya'ique.

Ti Jesuse ta xal ti ta xich' milele (Mt 16:21-28; Lc 9:22-27)

31 Jech ti Jesuse jech lic yalbe ti yajchanc'optaque:

—Ti vu'un co'ol j'elantique mu no'ox albajuc xlic quich' jvocol yu'un ti moletique, yu'un ti banquilal paleetique, yu'un ti jchanubtasvane-jetic yu'un ti mantale. Ta xisbajicun. Ta xiyaq'uic ta milel. Pero ta yoxibal c'ac'al ta xicha'cuxi —xi.

32 C'alal jech laj ya'iique, ti Pedroe jech snatil laj yic' batel ti Jesuse. Lic jajantavanuc.

33 Ti Jesuse ijoybij, laj sq'uel ti yajchanc'optaque. Jech laj yalbe ti Pedroe:

—Ch'ac aba ta jtojol, Pucuj. Yu'un ti vo'ote ma'uc ta xanop ti c'usi ta sc'an ti Diose. Ja' no'ox ta xanop jech chac c'u cha'al ti viniquetique —xut.

34 Jech ti Jesuse laj yic' talel ti yajchanc'optaque schi'uc ti cristianoetique. Jech lic yal:

—Mi oy buch'u ta sc'an ta xists'acliun batele, ac'o xch'ay ta yo'nton ti scuxlejal stuque, manchuc mi ta xich' svocol.

35 Ti buch'u ta xc'uxubin sbae, ja' ta xch'ay ti scuxlejale. Yan ti buch'u ta xch'ay ti scuxlejal ta jventae, ta sventa ti lequil ach' c'op xtoque, ta sta scuxlejal.

36 Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, mu'yuc c'usi bal o jun vinic mi ta xyu'unin scotol ti sba banomile, ti mi ch'ayel ta xbat ti sch'ulele.

37 ¿C'usi xa xut ta sman loq'uel talel ti sch'ulel ti ch'ayel ta xbate?

38 Mi oy buch'u ti ta xq'uexavic ta jtojole schi'uc mi ta xq'uexavic ta xch'unel ti jc'op ta stojol ti jsa'muliletique, ja' jechun ti vu'un co'ol

j'elantique ta xiq'uexav ta stojolic ec c'alal ta xicha'sut talel schi'uc yutsilal ti Jtote schi'uc ti ch'ul ángeletique —xi.

9

1 Ti Jesuse jech lic yal xtoc:

—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, oy jlomoxuc li'e ti mu to bu ta xachamique ja' to mi laj avilic yutsilal smuc'ul ti Dios ti ta xventainvane —xi.

Iyac' xojobal ti Jesuse
(Mt 17:1-13; Lc 9:28-36)

2 C'alal ech'em xa ox vaquib c'ac'ale, ti Jesuse ibat ta jun toyol vits. Ja' no'ox laj yic' batel ti Pedroe, ti Jacoboe, ti Juane. Tey iyanij ta stojol ti oxib yajchanc'optaque.

3 Ti sc'u'e tey lic yac' xojobal. Toj sac ta jmec jech chac c'u cha'al ti bote. Mi ja'uc junuc buch'u jech sna' xchuc' sc'u'.

4 Ti oxibique laj yilic ti tey ta xlo'ilaj schi'uc ti Elíase schi'uc ti Moisese.

5 Jech o xal ti Pedroe jech lic yalbe ti Jesuse:

—Jchanubtasvanej, toj lec ti li' oyotique. Ja' lec ta jpascutic oxib axibal na, jun avu'un, jun yu'un Elías, jun yu'un Moisés —xut.

6 Yu'un ti yajchanc'optaque oyic ta xi'el, jech o xal ti Pedroe mu stac' a'yeluc ta xa'i c'usi ta xal.

7 Ts'acal to tey yal talel toc ta sbaic. Vul voliaticuc. Ti ta toque laj ya'iic ti oy Buch'u ta xc'opoj ti jech ta xale:

—Ja' ti jc'uxubinbil Nich'on li'e. A'yic me ti sc'ope —xi.

8 C'alal jech laj ya'iique, jech ti stuquique lic
sq'uelic ta jujot. Pero mu'yuc xa buch'u laj yilic.
Ja' xa no'ox stuc ti Jesuse.
9 C'alal ta xa xyalic talel ta vitse, ti Jesuse tsots
laj yalbe ya'iic ti oxvo'ique:
—Mu me buch'u xavalbe ya'iic. Ja' to xu'
ta xavalic ti c'alal ta xicha'cuxi ti vu'un co'ol
j'elantique —xi.
10 Jech o xal ti oxvo'ique yo'ntonic no'ox sna'ic.
Pero ta sjac'olanbe sbaic c'u cha'al ti jech ta
xcha'cuxi ti Jesuse.
11 Jech o xal ti yajchanc'optaque lic sjac'beic ti
Jesuse:
—¿C'u cha'al ta xalic ti jchanubtasvanejetic
yu'un ti mantale ti ja' ba'yel ta xvul ta loq'uel
ti Elíase? —xutic.
12 Ti Jesuse jech laj stac':
—Ta melel, jech ts'ibabil ta sc'op Dios ti ja'
ba'yel ta xvul ta loq'uel ti Elíase yo' jech ta
xchapan scotol. Pero ta xal xtoc ti jc'oplal ti
ts'ibabil ta sc'op Diose ti ta xquich' jvocole, ti ta
xquich' bajel ti vu'un co'ol j'elantique.
13 Ta xcalboxuc ava'iic, ay xa ti Elíase. Tey
ipasbat ta stojol ti c'usi ta sc'an ti cristianoetique
jech chac c'u cha'al ta xal ti sc'op Dios ti ta ono'ox
xc'ot ta pasele —xi.

Ti Jesuse laj scolta jun querem ti uninbil yu'un ti pucuje

(Mt 17:14-21; Lc 9:37-43)

14 Ts'acal to un, isutic talel ti bu oy ti yan
yajchanc'optaque. Laj yilic ti joyobtabilic ta epal

cristianoetique. Tey oy jun chib jchanubtasvane-
jetic yu'un ti mantale ti ta stsacolan sbaic ta c'op
schi'uc ti yajchanc'optaque.
15 C'alal laj yilic ti ital ti Jesuse, ch'ayal ic'ot
yo'nton scotolic. Bat sc'oponic ta anil.
16 Jech ti Jesuse laj sjac'be ti cristianoetique:
—¿C'usi palta ti jech xavochlajetic xae? —xi.
17 Oy jun ta scotolic ti jech laj staq'ue:
—Jchanubtasvanej, li' quic'ojbot talel ti
jnich'one. Yu'un ta x'ilbajinat yu'un ti pucuje.
Ta xmacbat ye.
18 Bu'yuc no'ox ta xjipat ta lum yu'un ti
pucuje. C'alal jech ta xyal ta lume, xvocan
xa ye, xc'uxuxet ye. Yantic xa xlubtsaj batel.
Laj xa jc'anbe vocol ti avajchanc'optaque ti ac'o
sloq'uesic ti pucuje. Pero mu'yuc xu' yu'unic
—xi.
19 Ti Jesuse jech laj stac':
—Jeche' cristianooxuc, mu c'usi ach'unojic. Ep
xa c'ac'al li' oyun ta atojolique. Ep xa c'ac'al li'
jts'icojboxuque. Iq'uic talel ti quereme —xut.
20 Tey laj yiq'uic talel. Ti pucuje, c'alal laj yil
ti Jesuse, laj stubbe yic' ti quereme. Iyal ta lum.
Xbalalij xa. Xvocan xa ye.
21 Ti Jesuse laj sjac'be stot ti quereme:
—¿C'u xa sjalil ti jech oye? —xut.
Ti stote jech laj yal:
—Ta sbic'tal ono'ox tsacbil talel.
22 Ti pucuje ep ta velta laj xa sjipbun ta c'oc',
ta vo', yo' ta smil ya'i ti jnich'one. Jech o xal un,
mi oy c'usi xavut, coltauncutic, c'uxubinuncutic
—xi.
23 Ti Jesuse jech laj yal:

—Ti mi ta xach'une, scotol xu' ta xc'ot ta pasel
ta stojol ti buch'u ta xch'une —xi.
24 Jech o xal stot ti quereme tsots i'avan:
—Ta jch'un. Coltaun xa más ta xch'unel —xi.
25 C'alal laj yil ti Jesús ti yantic ta stsob sba talel
ti cristianoetique, jech laj yut ti pucuje:
—Uma' pucuj, Jmacal chiquin, ta xcalbot,
loc'an. Ictao comel ti quereme. Mu xa xacha'och
ta stojol —xut.
26 Jech ti pucuje tsots i'avan. Laj sjip ta lum, laj
stubbe yic'. Tey iloc' batel. Chamem xa s'elan laj
yicta comel ti quereme. Ep laj yalic ti chamem
xa ti quereme.
27 Pero ti Jesuse laj snitbe liquel sc'ob. Jech ti
quereme iva'i.
28 Jech ti Jesuse i'och batel ta jun na schi'uc ti
yajchanc'optaque. Jech ti yajchanc'optaque jech
laj sjac'beic ta mucul:
—¿C'u cha'al mu'yuc xu' cu'uncutic ta
sloq'uesel ti pucuje? —xutic.
29 Ti Jesuse jech laj yal:
—Ti jech pucuj le'e, ja' no'ox xu' ta xloc' batel
ta sventa ti ta jc'opontic ti Diose, ti ta jcomtsan ti
cotique —x'utatic.

Ti Jesuse ta xcha'al ti ta xchame
(Mt 17:22-23; Lc 9:43-45)

30 C'alal iloq'uic batel ti bu oyic to oxe, tey
i'ech'ic ta Galilea banomil. Ti Jesuse mu sc'an
ti ta x'a'iate.
31 Yu'un ja' jech ta xchanubtas ti
yajchanc'optaque:

—Ti vu'un co'ol j'elantique ta xi'ac'at batel ta yoc ta sc'ob ti viniquetique, yo' jech ta xismilicun. Pero ta yoxibal c'ac'al ta xicha'cuxi —xi.
32 Ti stuquique mu'yuc laj ya'ibeic smelol ti va'i s'elan laj yale. Yu'un ta xi'ic ta sjac'bel ti smelole.

Ti Buch'u ti más banquilale
(Mt 18:1-5; Lc 9:46-48)

33 Tey ic'otic ta jteclum Capernaum. C'alal oyic xa ta nae, ti Jesuse lic sjac'be ti yajchanc'optaque:
—¿C'usi ti ta xavalolanic talel ti c'alal lijtal ta bee? —xi.
34 Pero ti stuquique ts'ijil icomic. Ja' ti tey laj sjac'olanbe sbaic talel ta be buch'u ti más banquilal yu'unique.
35 Jech o xal ti Jesuse ichoti. Laj yic' talel ti lajcheb yajchanc'optaque. Jech laj yalbe:
—Mi oy buch'u ta sc'an ti banquilal ta xc'ote, biq'uit ac'o yac' sba, ac'o yac' sba ta tunel —xi.
36 Ts'acal to un, ti Jesuse laj snit talel jun olol. Tey laj sva'an ta o'lol ti bu oyique. Ti Jesuse lic spet ti olole. Jech laj yal:
37 —Buch'uuc no'ox ti ta xich' ta muc' jun olol ta jventa vu'un jech chac c'u cha'al ti olol li'e, ja' ta xiyich' ta muc'. Buch'uuc no'ox ti ta xiyich' ta muq'ue, ma'uc no'ox ta xiyich' ta muc'. Ja' ta xich' ta muc' ti Buch'u laj stacun talele —xi.

Buch'uuc no'ox ti mu scrontainotique, ja' jchi'iltic ta abtel
(Mt 10:42; Lc 9:49-50)

38 Ti Juane jech laj yalbe ti Jesuse:

—Jchanubtasvanej, laj quilcutic jun vinic ti ta sloq'ues pucuj ta abie. Ta scoj ti mu jmojuc ta xixanav jchi'uctique, jech o xal laj jpajtsancutic —xiic.

39 Ti Jesuse jech laj yal:

—Ch'an uto. Mu xapajtsanic. Yu'un ti buch'u tsots xu' yu'un ta jventae, ma'uc jun vinic ti chopol ta xc'opoj ta jtojole.

40 Yu'un ti buch'u mu xiscrontainotique, ja' jchi'iltic ta abtel.

41 Buch'uuc no'ox ti ta jventa vu'un ta xac'boxuc ac'o mi jun vaso vo' ta sventa ti vo'oxuc cu'unoxuque, ta melel umbi, ta sta ti smotonique —xi.

Xi'bal sba ti bajel ta mulile
(Mt 18:6-9; Lc 17:1-2)

42 Ti Jesuse jech laj yal xtoc:

—Buch'uuc no'ox ti ta xchanubtas ta sa' mulil junuc ti ololetic ti ta xiyich' ta muq'ue, ja' lec ti chuc xi cho' ta snuq'ue, jip xi yalel ta nab.

43 Mi ta scoj no'ox ac'ob ta xata o amul yu'une, ja' lec seto loq'uel. Yu'un ja' más lec mi ta xa'och batel ta cuxlejale ac'o mi jun xa ac'ob. Ja' mu lecuc mi schibal ac'obic ta xabat ta tojob mulile ti bu mu xtub o ti c'oq'ue.

44 Ti tey ta c'oq'ue, cuxul o ti xuvite. Mu xtub o ti c'oq'ue.

45 Mi ta scoj no'ox avacan ta xata o amul yu'une, ja' lec seto loq'uel xtoc. Yu'un ja' más lec mi ta xa'och batel ta cuxlejale ac'o mi jun xa avacan. Ja' mu lecuc ti mi schibal avacan ta xajipat ochel ta tojob mulile ti bu mu xtub o ti c'oq'ue.

46 Ti tey ta c'oq'ue, cuxul o ti xuvite. Mu xtub
o ti c'oq'ue.
47 Mi ta scoj no'ox asat ta xata o amul yu'une,
ja' lec pitso loq'uel jbejuc. Yu'un ja' más lec mi ta
xa'och batel ti bu ta xventainvan ti Diose ac'o mi
jbej xa asat. Ja' mu lecuc mi schibal sbec asatic
ta xajipat ochel ta tojob mulile.
48 Ti tey ta c'oq'ue, cuxul o ti xuvite. Mu xtub
o ti c'oq'ue.
49 ’Scotolic ta c'oc' ta vocol ta xmeltsaj jech
chac c'u cha'al ta xich' ac'bel yats'mil ti smoton
Dios ti ta xich' chic'bele.
50 Ti ats'ame, toj tunel. Pero mi ta xch'ay
ti schi'ile, mu'yuc xa c'usi xtun o. Jech ti
vo'oxuque, oyuc yutsilal avo'ntonic. Jmojuc me
avo'ntonic acotolic —xi.

10

Ti Jesuse ta xal ti bajobbaile
(Mt 19:1-12; Lc 16:18)

1 Ti Jesuse iloc' batel ta jteclum Capernaum.
Ibat ta Judea banomil schi'uc ti ta jot uc'um
Jordán ti oy ta sloq'ueb c'ac'ale. C'alal jech
tey oy ti Jesuse, ti cristianoetique tey lic stsob
sbaic yan velta ti bu oye. Jech ti Jesuse tey
lic chanubtasvanuc jech chac c'u cha'al ta spas
ono'ox.
2 Tey inopajic batel jun chib jfariseoetic yo' jech
ta sbajesic ta c'oc' ti Jesuse. Jech o xal lic sjaq'uic
mi xu' ta sbaj sbaic jun vinic schi'uc ti yajnile.
3 Ti Jesuse jech laj stac':
—Albun ca'i, ¿c'u s'elan laj yalboxuc ti Moi-
sese? —xi.

4 Ti stuquique jech laj yalic:

—Ti Moisese ta xal ti xu' ta jbaj jbacutic. Ti mi ta xich' meltsanel svunal ti bajobbaile, jech ti vinique xu' ta scomtsan ti yajnile —xiic.

5 Ti Jesuse jech laj stac':

—Ti Moisese jech laj yalboxuc ta scoj ti toj yij avo'ntonique.

6 Pero ti ta sliquebale, ti c'alal lic smeltsan scotol ti Diose, laj spas jun vinic, jun ants.

7 Jech o xal ti vinique ta scomtsan stot sme' yo' jech ta xic' ti antse.

8 Jech ta spas ta jun ti cha'vo'ique. Jech o xal ti vinic schi'uc ti antse mu xa yu'unuc cha'vo'icuc. Comic xa ta jun.

9 Jech o xal ti vinique mu xu' ta xch'ac sbaic ti c'alal pasbilic ta jun yu'un ti Diose —xi.

10 C'alal oyic ta nae, ti yajchanc'optaque lic sjac'beic sc'oplal ti jech taje.

11 Ti Jesuse jech laj yalbe:

—Buch'uuc no'ox ti viniquetic ti ta sbaj ti yajnile, ti ta xic' yan antse, laj xa sta smul ta scoj ti laj sbaj ti sba'yel ajnile.

12 Ja' jech ti ants xtoque, mi ta sjip comel ti smalele, ti chba yic' yan vinique, laj sta smul ec —xi.

Ti Jesuse ta xac'be bendición ti ololetique (Mt 19:13-15; Lc 18:15-17)

13 Oy jlom cristianoetic ti yic'ojic talel ololetic ta stojol ti Jesuse yo' jech ta scajan sc'ob ta sba. Pero ti yajchanc'optaque laj spajtsanic ti buch'utic ta xiq'uic talel ti ololetique.

14 C'alal jech laj yil ti Jesuse, vocol laj ya'i. Jech
o xal jech laj yal:
—Ac'o talicuc ta jtojol ti ololetique. Mu xamac
ta be. Yu'un ti buch'utic co'ol s'elan yo'ntonic
jech chac c'u cha'al ti ololetic li'e, ja' ventainbilic
yu'un ti Diose.
15 Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, buch'uuc
no'ox ti mu jechuc yo'ntonic jech chac c'u cha'al
ti ololetic li'e, mu xu' ta x'ochic batel ti bu ta
xventainvan ti Diose —xi.
16 Jech ti Jesuse laj spet ti ololetique. Laj scajan
sc'ob ta sba yo' jech ta xac'be bendición.

Ti jc'ulej vinique ta sc'opon ti Jesuse (Mt 19:16-30; Lc 18:18-30)

17 C'alal iloc' xa bal ta xanobal ti Jesuse, tey
ital ta anil jun vinic. Tey laj squejan sba ta stojol.
Jech lic yalbe:
—Lequil Jchanubtasvanej, ¿c'usi ta sc'an ta
jpas yo' ta jta ti jcuxlejal sventa sbatel osile? —xi.
18 Ti Jesuse jech laj yal:
—¿C'u cha'al jech ta xavalbun ti lequil vini-
cune? Ti buch'u leque, ja' no'ox ti Diose.
19 Ti vo'ote xana' lec ti mantaletique: “Mu
xasa' avants. Mu xamilvan. Mu xa'elc'aj. Mu
xajut c'op. Mu xalo'lavan. Ich'o ta muc' atot
ame'”, —xi.
20 Ti vinique jech laj stac':
—Jchanubtasvanej, scotol taje ta jbic'tal ono'ox
jch'unoj talel —xi.
21 Ti Jesuse c'uxubaj yo'nton laj sq'uel batel ti
vinique. Jech laj yal:
—Jun xa no'ox sc'an ti ta xapase. Batan, ba
chono scotol ti c'usitic x'ayan avu'une. Jech ti

stojole, ac'bo ti buch'utic me'onetique. Ti mi jech
ta xapase, ja' jech umbi, oy ac'ulejal ta vinajel.
Ts'acal to un, la' me. Manchuc mi ta xavich'
avocol, ts'acliun batel —xut.
22 C'alal jech laj ya'i ti vinique, lic svul yo'nton.
Ta at o'nton xa ibat. Yu'un toj jc'ulej.
23 Jech o xal ti Jesuse lic sq'uel spat xocon. Jech
laj yalbe ti yajchanc'optaque:
—Bats'i toj vocol ta x'och ti jc'ulejetic ti bu ta
xventainvan ti Diose —xi.
24 Ti yajchanc'optaque toj ch'ayal c'ot yo'ntonic
yu'un ti c'op taje. Pero ti Jesuse jech lic xcha'al:
—Jnich'nab, toj vocol ta x'och ti bu ta xventain-
van ti Diose ti buch'utic ja' no'ox spatoj yo'ntonic
yu'un ti sc'ulejalique.
25 Ja' más to xu' ta xjelav ta sat acuxa ti jcot
comelloe. Ti buch'u jc'uleje toj vocol ta x'och ti
bu ta xventainvan ti Diose —xi.
26 C'alal jech laj ya'iic ti yajchanc'optaque,
ch'ayal ic'ot yo'ntonic. Jech lic sjac'olanbe sbaic:
—Ti mi ja' jech taje, ¿buch'u xa ono'ox ta xcol?
—xiic.
27 Ti Jesuse laj sq'uel batel. Jech laj yalbe:
—Ta melel, ti viniquetique mu xu' ta scolta sba
stuquic. Pero ti Diose xu' yu'un. Yu'un ti Diose
mu'yuc c'usi ti mu xu' yu'une —xi.
28 Ti Pedroe jech lic yal:
—Cajval, ti vu'uncutique laj xa jcomtsan-
cutic ti c'usitic x'ayan cu'uncutique. Li' xa
jchi'inojotcutique —xi.
29 Ti Jesuse jech laj stac':
—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, buch'uuc
no'ox ti ta xtuch' ta yo'nton ti snae, ti schi'iltac

ta voq'uele, ti stot sme'e, ti yajnile, ti snich'nabe,
ti yosile, ta jventa vu'un, ta sventa ti lequil ach'
c'op ti ja' colebale, toj lec ti jech taje.
30 Yu'un li' no'ox ta banomile ta stabeic
vo'vinic (100) sq'uexol más ti snae, ti schi'iltac ta
voq'uele, ti sme'e, ti snich'nabe, ti yosile, ac'o mi
ta xich' ilbajinel xtoc. Ts'acal to ta sta ti scuxlejal
sbatel osile.
31 Oy ep ti buch'utic ich'bilic ta muc' avi li'e,
pero oy bu ta sta yorail ti mu'yuc ich'bilic ta muc'
ta xc'otique. Oy ep ti buch'utic mu'yuc ich'bilic
ta muc' avi li'e, pero ta sta yorail ti ich'bilic ta
muc' ta xc'otique —xi.

Ti Jesuse yan velta ta xal ti ta xchame (Mt 20:17-19; Lc 18:31-34)

32 Ti Jesuse, tijil batel ta spat ti yajchanc'optac
ti c'alal ta xa xmuyic batel ta sbelel Jerusalene.
Jech ti stuquique tey ch'ayal yo'ntonic ti c'usi
laj ya'iique. Xi'eluc xa xtoc ti tey ts'acalic
batele. Ti Jesuse laj xch'ac loq'uel ti lajcha'vo'
yajchanc'optaque. Tey lic yalbe ya'i ti c'usi ta
xc'ot ta pasele:

33 —Ti vo'oxuque ta xavilic ti ta xijmuy batel
ta Jerusalene. Ti vu'un ti co'ol j'elantique
tey ta xi'ac'at ta c'abal ta stojol ti banquilal
paleetique schi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti
mantale. Ta xac' yeic yo' ta xquich' milel. Tey ta
xiyaq'uicun ta stojol ti jyanlum cristianoetique.
34 Tey ta xislabanicun. Ta xismajicun. Ta
xistubtaicun. Ts'acal to un, ta xismilicun. Pero
ta yoxibal c'ac'al ta xicha'cuxi —xi.

Ti Jacoboe schi'uc ti Juane ta sc'anbe vocol ti Jesuse.
(Mt 20:20-28)

35 Ti Jacoboe schi'uc ti Juane, ti ja' snich'nab ti
Zebedeoe, inopajic batel ta stojol ti Jesuse. Jech
laj yalic:
—Jchanubtasvanej, ta jc'anbotcutic vocol
—xiic.
36 Ti Jesuse tey laj stac':
—¿C'usi ta xac'an ti ta jpasboxuque? —xi.
37 Ti stuquique jech laj yalic:
—C'alal ta sta yorail ti ta xapas mantale, ac'o
ave ti ta xichoticutic jun ta abats'i c'ob, jun ta
ats'et c'ob —xiic.
38 Ti Jesuse jech laj stac':
—Ti vo'oxuque mu xana' ti c'usi ta xac'anique.
¿Mi ta xcuch avu'unic ta yich'el ti vocole jech
chac c'u cha'al ti vu'une? —xi.
39 Ti stuquique jech laj staq'uic:
—Ta xcuch cu'uncutic —xiic.
Ti Jesuse jech laj yal:
—Jech melel, jech ono'ox ta xataic ti vocole
jech chac c'u cha'al ta jta ti vu'une.
40 Pero ti jech ta xac'anic ti ta xachotiic jun ta
jbats'i c'obe, ti jun ta jts'eb c'obe, ma'uc cabtel ta
xcac'. Ti buch'u ta xchoti ta jxocone, ja' no'ox ta
x'ac'batic ti buch'utic jech albil sc'oplalique —xi.
41 C'alal jech laj ya'iic ti lajunvo'
yajchanc'optaque, mu lecuc laj ya'iic. Laj yiltaic
ti Jacoboe, ti Juane.
42 Ti Jesuse laj yic' talel ti yajchanc'optaque.
Jech laj yal:

—Ti vo'oxuque xana'ic lec, ti ajvaliletic li' ta banomile stoyoj sbaic ti jech oy yabtelique. Ti buch'u cajale ta xac' ta ilel ti tsots ti yabtele yich'oje.
43 Mu me jechuc xapasic ti vo'oxuque. Ti buch'u ta sc'an ich'bil ta muc' ta xc'ot ta atojolique, ja' ta sc'an ti ac'o yac' sba ta mosovinel yu'un ti yane.
44 Ti buch'u ta sc'an ti ich'bil ta muq'ue, ja' ta sc'an ti ta xac' sba ta mosovinel yu'un ti schi'iltaque.
45 Ti vu'un ti co'ol j'elantique ma'uc lital mosovinvancun. Ja' tal cac' jba ta tunel, tal cac' jba ta milel ta sventa stojol scolel ti epal cristianoetique —xi.

Ti Jesuse laj scolta ti ma'sat Bartimeoe (Mt 20:29-34; Lc 18:35-43)

46 Ic'otic ta jteclum Jericó. Tey ta xa xloc' batel ta sti'il jteclum ti Jesuse schi'uc ti yajchanc'optaque, schi'uc ti epal cristianoetique. Tey chotol ta ti' be ta sc'an limoxna oy jun ma'sat, Bartimeo sbi, ti ja' snich'on ti Timeoe.
47 C'alal laj ya'i ti ta xa xnopaj tal ti Jesús ti liquem tal ta Nazarete, tey lic avanuc ti ma'sate:
—Jesús, Snich'on David, c'uxubinun —xi.
48 Oy ep buch'u ipajtsanvanic yo' ac'o ch'aniuc. Pero ti ma'sate más to tsots lic avanuc:
—Jesús, Snich'on David, c'uxubinun —xi.
49 Jech ti Jesuse tey iva'i. Jech laj yal:
—Iq'uic talel —xi.
Jech o xal ti cristianoetique jech laj yalbeic:
—Tsotsan, va'lan. Yu'un ta xic'ot —xutic.

50 Jech ti ma'sate ta ora no'ox laj sjip comel ti smochib c'u'e. Ibit liquel ta anil. Inopaj batel ta stojol ti Jesuse.
51 Ti Jesuse jech laj sjac'be:
—¿C'usi ta xac'an ta jpasbot? —xut.
Ti ma'sate jech itac'av:
—Jchanubtasvanej, ta jc'an ti ta xajambun ti jsate —xi.
52 Ti Jesuse jech laj yalbe:
—Xu' xabat. Jam xa ti asate ta sventa ti laj ach'unune —xi.
C'alal jech laj yal ti Jesuse, ta ora no'ox ijam ti sate. Tey laj xchi'in batel ta be.

11

Ti Jesuse ta x'och bal ta Jerusalén
(Mt 21:1-11; Lc 19:28-40; Jn 12:12-19)

1 C'alal ic'otic nopol xa Jerusalene ti bu oy ti chib jteclum Betfagee schi'uc ti Betaniae, ti oy ta yelobal ti vits Olivose, ti Jesuse laj stac jelavel cha'vo' yajchanc'op.
2 Jech laj yalbe:
—Batanic ta uni jteclum ti le' xjelav batele. C'alal mi lac'otique, tey ta xataic jun burro chucul, ti mu'yuc to bu cajlebinbile. Jitunic, nitic talel li'e.
3 Mi oy buch'u ta xalboxuc: “¿C'u cha'al jech ta xapasic?” mi xayutique, albeic ya'i: “Ja' ta xtun yu'un ti Cajvaltique. Ts'acal to ta sutesbot talel”, xavutic —xi.
4 Jech o xal ti cha'vo'ique ibatic. Tey chucul laj staic ti uni burroe nopol ta ti' na ti oy ta ti' bee. Tey laj sjitunic talel.

5 Oy jlom ti buch'u tey oyique, jech laj yalic:
—¿C'usi ta xapasic? ¿C'u cha'al ta xajitunic ti
burroe? —xiic.
6 Ti cha'vo'ique jech laj stac'beic jech chac c'u
cha'al i'albatic yu'un ti Jesuse. Jech o xal mu'yuc
c'usi i'albatic.
7 Tey laj snitic batel ti burro ti bu icom ti Jesuse.
Ti stuquique lic scajan sc'u'ic ta sba ti burroe.
Jech ti Jesuse tey icaji batel.
8 Ep ti buch'utic laj sq'uiananic ta banomil ti
sc'u'ique. Oy yan xtoc laj sbojic yanal te'. Laj
yaq'uic ta be.
9 Ti buch'u jba'beic batele, ti buch'u jts'ac patic
talele, jech lic avanicuc:
—Yan yutsil ti Buch'u tacbil talel yu'un ti Diose.
10 Yan yutsil ti jventainvanej ta xtale jech chac
c'u cha'al iventainvan ti jtotic Davide. Jun yutsil
ti Diose —xiic.
11 Ja' jech i'och batel ta Jerusalén ti Jesuse.
Ja' jech xtoc i'och batel ta templo. C'alal laj
sq'uel ti c'u s'elan scotol ta jujot ti temploe, tey
iloc' batel. Ibat ta Betania schi'uc ti lajcha'vo'
yajchanc'optaque. Yu'un mal xa c'ac'al.

Ti Jesuse laj yut ti icuxe
(Mt. 21:18-19)

12 Ta yoc'lomal, c'alal iloq'uic batel ta Betaniae,
ti Jesuse lic ya'i vi'nal.
13 Tey laj yil ta nom jpets icux ti oy yanale. Jech
o xal bat sq'uel mi oy ti sate. Pero mu'yuc sat
laj sta. Ja' no'ox yanal, yu'un ma'uc to yorail ta
satin.
14 Jech ti Jesuse jech laj yalbe ti icuxe:
—Mu'yucuc buch'u slo'bot o asat —xut.

Ti yajchanc'optaque laj ya'iic.

Ti Jesuse ta xch'uba ti temploe
(Mt 21:12-17; Lc 19:45-48; Jn 2:13-22)

15 Ts'acal to un, ti Jesuse schi'uc ti yajchanc'optaque ic'otic ta Jerusalén. C'alal i'och batel ta templo ti Jesuse, lic snutsan loq'uel scotol ti buch'u ta xchonilajic ta smanolajic teye. Laj svalc'unbe smexaic ti jeltaq'uinetique. Laj svalc'unbe xilaic ti jchonpalomaetique.
16 Mi ja'uc jun ta xac' ochuc ti oy c'usi xcuchojic ochel ta temploe.
17 Ti Jesuse jech lic chanubtasvanuc:
—Jech ta xal ti Dios ti ts'ibabil ta sc'ope: “Ti templo cu'une ja' jtaobil ta c'oponel yu'un ti cristianoetic ti oyic ta sjoylej banomile”, xi ti Diose. Pero ti vo'oxuque joybij avu'unic ta snail ch'en j'eleq'uetic —xi.
18 Ti banquilal paleetique schi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale, laj ya'iic ti jech laj spas ti Jesuse. Jech o xal ti stuquique lic snopic c'usi ta xutic yo' ta xaq'uic ta milel. Ja' ti laj yilic ti toj lec laj ya'iic ti cristianoetic ti c'u s'elan ichanubtasvane. Jech o xal ixi'ic.
19 C'alal i'och ti ac'obale, ti Jesuse iloc' batel ti ta jteclum Jerusalene.

Itaquij ti icuxe
(Mt 21:20-22)

20 Sob xa ta yoc'lomal, i'ech'ic yan velta ti bu teq'uel ti icuxe. Jech ti yajchanc'optaque laj yilic ti taquijem xa schi'uc ti yibele.
21 Ti Pedroe ivul ta yo'nton. Jech lic yalbe ti Jesuse:

—Jchanubtasvanej, q'uel avil ti icux ti laj avute, taquijem xa —xi.

22 Ti Jesuse jech itac'av:

—Ch'unic ti xu' yu'un ti Diose.

23 Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, buch'uuc no'ox ti ta xalbe ya'i ti vits li'e: “Locan, batel li'e, ba jipo aba ta nab”, mi xute, ti mi mu xna'etuc ti yo'ntone, ti mi ta xch'un ti ta xc'ot ta pasel ti c'usi laj yale, ta ono'ox xc'ot ta pasel.

24 Jech o xal ta xcalboxuc, scotol ti c'usi ta xac'anbe ti Dios ti c'alal ta xataic ta c'oponele, ti mi ta xach'un ti la'ac'bat xae, jech ono'ox laj xa ataic.

25 Mi oy buch'u aq'uelojbe smul c'alal ta xataic ta c'oponel ti Diose, ac'bo perdón, yo' jech ti Atotic ti oy ta vinajele, ta xac'boxuc perdón yu'un ti amulique.

26 Pero mi mu xavaq'uic perdone, jech ti Atotic ti oy ta vinajele, mu xac'boxuc perdón yu'un ti amulique —xi.

Ti yabtel yich'oj ti Jesuse
(Mt 21:23-27; Lc 20:1-8)

27 Ti Jesuse schi'uc ti yajchanc'optaque icha'sutic batel ta Jerusalén. C'alal tey och batel ta temploe, inopajic talel ta stojol ti banquilal paleetique schi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale, schi'uc ti moletique.

28 Ti stuquique jech lic sjac'beic ti Jesuse:

—¿C'usi avabtel avich'oj? ¿Buch'u laj yac'bot avabtel ti vi s'elan ta xapase? —xutic.

29 Ti Jesuse jech laj stac'be:

—Ja' jechun ec, ta jc'an ta jac'boxuc jbel c'op.
Ti mi xu' ta xatac'beicune, ta xcalboxuc ava'iic
buch'u yac'ojbun cabtel ti jech ta jpase.
30 Albun ca'i, ¿buch'u laj stac talel ti Juane yo'
jech ta xac' ich' vo'? ¿Mi tacbil talel yu'un ti
Diose? ¿Mi tacbil talel yu'un viniquetic no'ox?
Tac'beicun —xi.
31 Ti stuquique jech lic yalolanbe sbaic:
—Ti mi ta xcaltic ti ja' tacbil talel yu'un ti
Diose, ti stuque xu' ta xistac'botic: "¿C'u cha'al
ti mu'yuc laj avich'ic ta muc'?" xijyut.
32 Ti mi ta xcaltic ti ja' tacbil yu'un ti viniquetic
ti mi xcutique, melel, toj xi'bal sba. Yu'un
scotolic sna'ojic ti ja' tacbil talel yu'un Dios ti
Juane —xut sbaic.
33 Jech o xal ti stuquique jech laj yalbeic ti
Jesuse:
—Mu jna'cutic —xutic.
Jech o xal ti Jesuse jech laj yal:
—Ja' jechun ec, mi ja'uc ta xcalboxuc ava'iic
buch'u yac'ojbun cabtel ti jech ta jpase —xi.

12

Ti chopol j'abteletic ti laj yich' babac'optaele
(Mt 21:33-46; Lc 20:9-19)

1 Ti Jesuse jech lic yal ta babac'op: —Oy jun
vinic ti ep laj sts'un uva ti ta yosile. Laj smac lec
ta moc. Laj spasbe jun yavil ti bu ta xich' pits'el
ti sat uvae. Laj smeltsan jun toyol luchlebal yo'
jech ta xich' chabiel scotol. Ts'acal to un, laj yac'
ta ch'om ti yosil ta stojol ti j'abteletique. Ibat ta
nom ti vinique.

2 C'alal sta xa yorail ti ta xich' tuch'el ti uvae,
laj stac talel jun yaj'abtel yo' ta sc'an ti c'u yepal
ta xich'e.
3 Pero ti j'abteletique laj stsaquic. Laj smajic.
Mu'yuc c'usi laj yac'beic batel.
4 Ts'acal to un, ti yajval banomile lic xcha'tac
batel yan yaj'abtel. Pero ja' jech xtoc ti
j'abteletique laj yutic, laj yac'beic ton, laj syay-
ijesbeic sjol.
5 Ti yajval banomile laj to xcha'tac batel yan
yaj'abtel. Pero laj smilic xtoc. Ts'acal to ti yajval
banomile laj stac batel ep yaj'abteltac. Pero ja'
no'ox jech xtoc, oy jlom ilajic ta milel, oy jlom
ilajic ta majel.
6 ’Oy to jun snich'on xtoc ti c'ux ta xa'ie. Slajeb
xa laj stac batel ti jech laj snop ta yo'ntone: “Ta
xiyich'beicun ta muc' ti jnich'one”, xi.
7 Pero ti j'abteletique jech laj yalbe sbaic: “Ti
vinic le'e, ja' ti buch'u ta xich' comel ti osile. La'
jmiltic yo' jech ta xcu'unintic ti osile”, xiic.
8 Jech o xal laj stsaquic, laj smilic. Laj xjochic
loq'uel ta spat ti ts'unobaltique —xi.
9 Jech o xal ti Jesuse tey lic sjac':
—¿C'usi ta spas ti yajval banomil ti jech taje?
Ta xtal smil ti j'abteletique. Jech ti yosile ta xac'
ta ch'om ta yan.
10 ’Ti vo'oxuque, ¿mi mu'yuc avilojic ta sc'op
Dios ti jech ta xale?
Ti ton ti bajbil yu'un ti j'abteletique, ts'acal to ja'
jtunel icom sventa sliqueb ti nae.
11 Ja' yabtel stuc ti Diose. Jun yutsil ta xc'ot ta
jtojoltic,
ti xie —xi ti Jesuse.

12 Ti stuquique ta sc'an xa ox ta stsaquic ta chuquel ti Jesuse. Yu'un laj ya'iic lec ti ja' sc'oplal stuquic ti jech laj sbabac'opta ti Jesuse. Pero mu'yuc laj stsaquic, yu'un ixi'ic yu'un ti cristianoetique. Jech o xal un, laj yictaic comel ti Jesuse. Ibatic.

Scoplal ti patane
(Mt 22:15-22; Lc 20:20-26)

13 Ts'acal to un, ti stuquique laj staquic batel ta stojol Jesús jun chib jfariseoetic schi'uc jun chib svinictac ti Herodese yo' jech mi oy c'usi chopol ta xloc' ta ye, yo' jech ta xbaj ta c'oc' yu'unic.

14 Jech o xal ti stuquique italic, jech lic yalic:

—Jchanubtasvanej, ti vu'uncutique jna'ojcutic lec ti tuc' ta xachanubtasvane. Ma'uc ta xac'an ti lec ac'oplal yu'un ti cristianoetique. Jech o xal un, mu xajel ti c'u s'elan ta xachanubtasvane. Ja' no'ox oy ta avo'nton ti ta xachanubtasvan ti c'u s'elan ta jtacutic slequilal ti Diose. Jech o xal un, ti patan taq'uin yu'un ti ajvalil romanoe, ¿mi lec ti ta jtojtique? ¿Mi mu lecuc ti ta jtojtique? —xiic.

15 Ti Jesuse sna'oj xa ono'ox ti jeche' ono'ox ta xlo'lavanique. Jech o xal jech laj yal:

—¿C'u cha'al ti ta xayalesicun ava'i ta c'oq'ue? Ac'bun quil jsepuc taq'uin —xi.

16 Ti stuquique laj yich'ic talel ti taq'uine. C'alal laj sq'uel ti Jesuse, tey laj sjac':

—¿Buch'u sat, buch'u sbi ti li' tsacale? —xi.

Ti stuquique jech laj staq'uic:

—Ja' ti ajvalile —xiic.

17 Jech ti Jesuse jech laj yal:

—Ac'beic ti ajvalil romano ti c'usi ja' yu'une. Ja' jech xtoc, ac'beic ti Dios ti c'usi ja' yu'une —xi.
Ti stuquique ch'ayal ic'ot yo'ntonic ti jech itac'batique.

Ta xjac'bat c'u s'elan ti cha'cuxiele
(Mt 22:23-33; Lc 20:27-40)

18 Jech xtoc un, bat sq'uelic Jesús jun chib jsaduceoetic. Ti jsaduceoetique xch'unojic ti mu'yuc ta xcha'cuxi ti animaetique. Jech o xal jech laj yalic:
19 —Jchanubtasvanej, ti Moisese laj sts'ibabuncutic comel ti mi oy buch'u ta xcham jun vinic ti ch'abal yol ta xicta comel ti yajnile, jech o xal ti yits'ine, ac'o yic'be yajnil ti animae, yo' jech mu xch'ay sts'unobal ti sbanquile.
20 Q'uel avil, oy viniquetic ti vucubic ta voq'uele ti jech ic'ot ta pasele. Ti sba banquilale laj yic' yajnil. Pero icham. Ch'abal snich'on icom.
21 Ts'acal to un, ti scha'vo'al its'inale laj yic'be yajnil ti animae. Jech xtoc icham. Ch'abal snich'on icom. Ja' jech laj spas xtoc ti yoxibal its'inale.
22 Ja' jech laj yiq'uic ti jun ants ti yucubalique. Icham scotolic. Mi ja'uc junuc yu'unic ti oy snich'on icome. Ts'acal to icham ec ti antse.
23 Jech o xal c'alal ta sta yorail ti ta xcha'cuxi ti animaetique, albun ca'icutic, ¿buch'u junucal yu'unic ti yajnil ta xcome c'alal ti vucub viniquetic laj yajnilanic ti antse? —xiic.
24 Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Toj ch'ayemoxuc ta j'ech'el. Yu'un mu xava'iic ti sc'op Diose, mi ja'uc ti smuc'ul stsatsal ti Diose.

25 C'alal sta yorail ti ta xcha'cuxiic ti animae-
tique, laj sc'oplal ti jech ta sa' ti snup schi'ilique.
Laj sc'oplal ti jech ta xac' ta nupunel ti yants'il
nich'onique. Yu'un ta xc'otic jech chac c'u cha'al
ti ángeletic ti oy ta vinajele.
26 ¿C'u cha'al ta xanopic ti mu'yuc ta xcha'cuxi
ti animaetique? ¿Mi yu'un mu'yuc aq'uelojic ti
c'u s'elan ts'ibabil ta sc'op Dios yu'un ti Moisése,
ti c'alal ic'opoj ti Dios ta stojol ti co'ol s'elan ta
xc'ac' ti jpets uni te'e? Jech laj yal: "Diosun yu'un
ti Abrahame, yu'un ti Isaaque, yu'un ti Jacobe",
ti xie.
27 Ta stojol ti Diose, mu'yuc buch'u chamem.
Scotolic cuxulic. Jech o xal ti vo'oxuque toj
ch'ayemoxuc —xi.

Ti mantal ti más tsots sc'oplale (Mt 22:34-40)

28 Ja' jech xtoc inopaj talel ta stojol Jesús
jun jchanubtasvanej yu'un ti mantale, yu'un laj
ya'i ti laj stsac sbaic ta c'op ti Jesús schi'uc ti
jsaduceoetique. Laj ya'i ti lec tuc' laj stac' ti
Jesuse. Jech o xal jech laj sjac':

—¿C'usi junucal mantal ti más tsots sc'oplal ta
scotole? —xi.
29 Ti Jesuse jech laj stac'be:

—Ti mantal ti más tsots sc'oplale, ja' li'e:
"A'yio ava'iic, Israel, ti Cajvaltic Dios cu'untique,
ja' no'ox stuc Ajvalil.
30 Jech o xal un, c'ano ti Cajvaltic Diose ta
sjunul avo'nton, ta sjunul ach'ich'el, ta sjunul
avip, ta sjunul snopobil avu'un", ti xie. Ja' ti
mantal ti más tsots sc'oplale.

31 Ti yan ti jutuc mu co'oluque, ja' li'e:
“C'uxubino ti achi'ile jech chac c'u cha'al ta
xac'uxubin aba atuc”, ti xie. Ti chib mantal li'e
ja' ti más tsots sc'oplale —xi.
32 Ti jchanubtasvanej yu'un ti mantale jech laj
yal:
—Lec ti jech laj aval, Jchanubtasvanej. Melel ti
c'usi laj avale. Jun no'ox ti Diose. Mu'yuc xa yan
jech chac c'u cha'al ti Diose.
33 Ti jech ta jc'antic ti Diose ta sjunul co'ntontic,
ta sjunul snopobil cu'untic, ta sjunul jch'ich'eltic,
ta sjunul quiptic, ti ta jc'uxubintic ti jchi'iltic jech
chac c'u cha'al ta jc'uxubin jba jtuctique, ja' ti
más tsots sc'oplal taje. Ja' mu sta sc'oplal ti
smoton Dios ti ta jmiltique, ti ta jchic'betic ta
altare —xi.
34 C'alal laj yil ti Jesús ti lec tuc' laj staq'ue, jech
laj yal:
—Mu xa nomuc oyot ta stojol ti ventainel yu'un
ti Diose —xi.
C'alal jech laj ya'iique, mu'yuc xa c'usi laj
sjac'olanbeic ti Jesuse.

¿Buch'u snich'on ti Cristoe?
(Mt 22:41-46; Lc 20:41-44)

35-36 Ti Jesuse tey ta xchanubtasvan ta templo
ti jech ta xale:
—Ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale, ¿c'u
cha'al ta xalic ti ja' snitilul David ti Cristoe, c'alal
ti Davide, ta sventa ti ventainbil yu'un ti Ch'ul
Espíritue, jech laj yal?
Ti Diose jech laj yalbe ti Cajvale:
“La' chotlan ta jbats'i c'ob,
ja' to mi ta xcac' ta avoc ta ac'ob ti avajcrontae”,

x'utat, xi ti Davide.
37 ¿C'usi xut ti Cristo ti ja' snitilul ti Davide c'alal
ti David Cajval ti xute? —xi ti Jesuse.
Ti epal cristianoetique sjunul yo'ntonic ta
xa'ibeic sc'op ti Jesuse.

Ti Jesuse laj svinajesbe smul ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale
(Mt 23:1-36; Lc 11:37-54; 20:45-47)

38 Ti Jesuse jech ta xchanubtas ti cristianoetique:
—Bijanic me yu'un ti jchanubtasvanejetic
yu'un ti mantale. Yu'un ti stuquique toj lec ta
xa'iic ti nat sc'u' slapojique. Toj lec ta xa'iic ti
ich'bilic ta muc' ti bu'yuc no'ox ta xanavique.
39 Ti stuquique ta sa'ic ti chotlebal ti bu ich'bil
ta muc' tey ta ch'ul nae. Ja' jech xtoc ta sa'ic ti
chotlebal ti bu ich'bil ta muc' ti c'alal ta x'ic'atic
ta ve'ele.
40 Ta spojbe sna ti me'onal antsetique. Pero yo'
jech mu xac' ta ilel ti c'usi ta spojique, jal ta xa
sc'oponic ti Diose. Jech o xal ti stuquique ja' más
tsots castigo ta xich'ic —xi.

Ti me'on antse laj yac'be smoton ti Diose
(Lc 21:1-4)

41 Oy bu jun velta ti Jesuse tey chotol ta yut
templo ta yeloval scaxail smoton ti Diose. Laj
yil ti ta xaq'uic comel ti taq'uin sventa smoton ti
Diose. Ep ti jc'ulejetique ta xaq'uic comel ep ti
staq'uinique.
42 C'alal jech ta spasique, ja' o ic'ot jun me'on
ants ti laj stic' ochel ta caxa chib biq'uit taq'uin
ti jutuc ti stojole.

43 Jech o xal ti Jesuse laj yic' talel ti ya-
jchanc'optaque. Jech laj yalbe:
—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ti me'on ants
le'e, ja' más ep laj yac' ta xil ti Diose. Ja' mu sta
ti yan ti buch'utic ep laj yaq'uique.
44 Yu'un ti buch'u ep laj yaq'uique, sobrail xa
no'ox. Pero ti me'on ants le'e laj yac' comel scotol
ti c'ajomal ja' ta xtun yu'une —xi.

13

Ti Jesuse ta xal ti ta xlilij ti temploe
(Mt 24:1-2; Lc 21:5-6)

1 C'alal tey xa ta xloq'uic batel ta temploe, oy
jun yajchanc'op ti jech lic yale:
—Jchanubtasvanej, q'uel avil yutsiquil ti tone.
Toj lec meltsanbil ti templo li'e —xi.
2 Ti Jesuse jech laj stac':
—Jech xaval ava'uc ti jun yutsiquil meltsan-
bile. Pero oy bu ta sta sc'ac'alil ti ta xlilije. Mi
ja'uc jbej ton ti cajal ta xcom ta sba ti yan tone.
Scotol lilijem ta xcom —xi.

Svinajeb ti c'alal po'ot xa sta ti slajeb c'ac'ale
(Mt 24:3-28; Lc 21:7-24; 17:22-24)

3 Jech ti Jesuse schi'uc ti yajchanc'optaque
ibatic ta vits Olivos ta yeloval ti temploe. C'alal
tey chotol ti Jesuse, jech ti Pedroe, ti Jacoboe, ti
Juane, ti Andrese tal sjaq'uic ta mucul:
4 —Ta jc'an ti ta xavalbun ca'icutic, ¿c'usi ora
ta xc'ot ta pasel ti jech taje? ¿C'usi svinajeb ti
c'alal po'ot xa sta yorail ti jech ta xc'ot ta pasele?
—xiic.
5 Ti Jesuse jech laj stac'be:

—Bijanic me. Mu me xataic lo'lael.
6 Yu'un ep ti buch'utic sbiinoj ti jbi ti jech ta
xalique: “Vu'un Cristoun”, ti xiique. Ep ta xlajic
ta lo'lael.
7 ’Ti vo'oxuque, c'alal ta xava'ibeic sc'oplal ti
oy xa leto li'e, ti oy xa leto le'e, ti xiique, mu me
xaxi'ic. Yu'un jech ono'ox ta xc'ot ta pasel. Pero
ma'uc to slajebal ti c'ac'ale.
8 Ba'yel ta xlic scrontain sbaic ti muc'tic
lumetique, ta scrontain sbaic ti ajvaliletique.
Bu'yuc no'ox oy niquel, oy vi'nal. Bu'yuc no'ox
xvochlajet ti cristianoetique. Ti va'i s'elan ta
xc'ot ta pasele, ja' sliquebal to ti vocole.
9 ’Jech ti vo'oxuque q'uelo me abaic. Yu'un
ta xa'ac'atic batel ta entregal ta stojol ti aj-
valiletique. Ta xavich'ic majel ta ch'ul na. Ti
vo'oxuque ta jventa vu'un ti jech ta xava'an abaic
ta stojol ti ajvaliletique, ti reyetique, yo' jech tey
ta xavalbe ya'iic ti jc'oplale.
10 C'alal mu to ta sta yorail ti slajebal c'ac'ale,
tsots sc'oplal ti ta xich' alel ti colebal ta sjoylej ti
banomile.
11 C'alal ta xa'ac'atic batel ta stojol ti ajvalile-
tique, mu xavat avo'ntonic, mu xapoco'nopic ti
c'usi ta xc'ot avalique. Alic ti c'usi ta xac'boxuc
ana'ic ti Dios c'alal tey oyoxuc ta stojolique.
Yu'un ma'uc ti vo'oxuc ti ta xac'opojique, ja' ti
Ch'ul Espíritue.
12 Ti viniquetique ta xac' ta entregal ti schi'il ta
voq'uele yo' ac'o yich' milel. Ti totiletique ta xac'
ta entregal ti snich'onique yo' ac'o yich' milel. Ti
nich'oniletique ta xac' ta entregal ti stotique yo'
ac'o chamuc.

13 Ta jventa vu'un ti jech ta xayich'ic ta cronta
scotol ti cristianoetique. Mu lecuc ta xayilic.
Pero buch'uuc no'ox ti staoj yav yo'ntonic xcham
xlaje, ja' ta xcolic.

14 ’Ti j'alc'op Daniele laj sts'iba comel sc'oplal
ti jsoquesvanej ti ta xch'ayvane. (Ti buch'u ta
sq'uel li'e, ac'o ya'i lec ti c'usi ta xale.) C'alal
ta xavilic ti tey xa oy ti bu ma'uc sventae, ac'o
jatavicuc batel ta vitstic ti buch'utic nacalic ta
Judea banomile.
15 Ja' jech xtoc ti buch'utic muyemic batel ta
scha'cojal sna ti jech c'ac'al taje, mu xa me xyal
batel ta stamel ti c'usi ta xtun yu'une.
16 Ja' jech xtoc ti buch'utic oyic ta osiltique, mu
xa me xtal ta sna ta stamel ti sc'u'ique.
17 Ja' toj abol sbaic ti antsetic ti buch'utic
schi'uc to ti yolique, schi'uc ti buch'utic ta to
xchu'un ti yolic ti jech c'ac'al taje.
18 Ti vo'oxuque, taic me ta c'oponel ti Diose ti
ma'ucuc me ta yorail sictic ti ta xajatavic batele.
19 Yu'un mu no'ox albajuc ti vocol ta xtale. Sba
to velta ti jech ta xich' svocolic ti cristianoetique.
Ja' mu sta ti laj yich' tal svocolic ti cristianoetic
ti sliquebal banomile. C'alal mi ech'e, mu'yuc xa
jech ta xtal ti vocole.
20 Ti manchucuc ta sbic'tajes vocol ti Cajval-
tique, mu'yuc buch'u junuc ta xcol ti jechuque.
Pero ta sbic'tajes ta sventa ti c'ux ta xa'i ti buch'u
t'ujbilic yu'une.

21 ’Mi oy buch'u ta xalboxuc: “Q'uel avilic, li'
xa oy ti Cristoe”, o mi mo'oje: “Le' xa oy”, mi
xayutique, mu xach'unic.

22 Yu'un toj ep jlo'lavanejetic ta xtal ti ta sbis
sbaic ta Cristoe. O mi mo'oje, ta xalic ti ta
xc'opojic ta sventa ti Diose. Ti jlo'lavanejetique
ep ta xaq'uic iluc ti tsots xu' yu'unique yo' jech
ta xlo'lavanic. Ti xu'uc yu'unique, ta slo'laic ti
buch'utic t'ujbilic xa yu'un ti Diose.
23 Laj xa jpoco'alboxuc ti jech ono'ox ta xc'ot
ta pasele. Q'uelo me abaic.

Ti c'u s'elan ta xtal ti Cajvaltique
(Mt 24:29-35,42,44; Lc 21:25-36)

24 ’C'alal mi ech' xa yorail ti vocole, ti c'ac'ale
ta x'ic'ub. Ti ue mu xa xac' ti xojobale.
25 Ti c'analetique ta xbajuc yal tal ti oy ta
vinajele. Scotol ti c'usitic oy ta vinajele xlaj
nicanuc.
26 Jech o xal un, ja' o yorail ti ta xiyilicun ti tey
ta xital ta ba toc schi'uc jmuc'ul jlequilal ti vu'un
co'ol j'elantique.
27 Ja' o ta xcalbe mantal ti cajángeltaque yo' ta
stsobic talel ti calab jnich'nab ti t'ujbilic cu'une,
ti bu'yuc no'ox oyic ta sjoylej banomile.
28 ’Ti vo'oxuque, vuleso me ta avo'ntonic ti
c'alal ta xavilic ti ta x'uninaj sc'obtac ti ta sjelta
yanal ti icuxe, xana'ic lec ti ja' o xa yorail ti ta
xtal ti vo'e.
29 Ja' jech s'elan xtoc ti c'alal ta xc'ot ta pasel ti
va'i s'elan laj calboxuque, na'ic me lec ti nopolun
xa talel ta ti' nae.
30 Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ti va'i s'elan
laj cal taje, oy to cuxajtic ti cristianoetic c'alal ta
x'ech' scotol ti vocol taje.
31 Ti vinajele, ti banomile ta xlaj sc'oplal. Pero
ti jc'ope mu stselbuj.

32 ’Ti sc'ac'alil yorail ti ta xicha'sut talele,
mu'yuc buch'u sna'. Mu sna'ic ti ángeletic ti oyic
ta vinajele. Mi ja'uc jna' ti vu'un Snich'onun ti
Diose. Ja' no'ox sna' stuc ti Jtote.
33 ’Jech o xal un, viq'uiluc me asatic. Tuc'ulano
me abaic. C'oponic me ti Diose. Yu'un mu
xana'ic c'usi ora ti ta xc'ot ta pasele.
34 Ti c'alal ta xicha'sut talele, co'ol s'elan jech
chac c'u cha'al jun vinic ti ta xbat ta nome.
Pero c'alal mu to ta xloc' batele, ta xac'be comel
sventain sna ti yaj'abtele. Ta xac'be comel yabtel
ta jujun. Jun ta xalbe comel ti ac'o xchabi lec ti
ti' nae.
35 Jech o xal ti vo'oxuque viq'uiluc me asatic.
Yu'un mu xana'ic c'usi ora ta xvul ti yajval nae.
Mi naca ta x'och ac'obal, mi ta o'lol ac'obal, mi
naca sba oq'uel cots, mi ta sob ic'loman, mu
xana'ic.
36 Jech o xal un, ti vo'oxuque mu me vayemu-
coxuc chvul staoxuc.
37 Ti c'usi ta xcalboxuc ti vo'oxuque, ja' jech ta
xcalbe ya'i ti yane ti viq'uiluc me ti satique —xi
ti Jesuse.

14

Laj snopic ti ta stsaquic ti Jesuse
(Mt 26:1-5; Lc 22:1-2; Jn 11:45-53)

1 Chib xa c'ac'al sc'an ta xlic ti q'uin Colel
ti c'alal ja' o ta sve'ic ti pan ti mu'yuc yich'oj
ti spajubtasobile. Jech ti banquilal paleetique
schi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale,
ta sa'beic smelol ti c'u s'elan ta slo'laic yo' jech
ta xaq'uic ta milel ti Jesuse.

2 Pero jech ta xalic xtoc:

—Ti c'alal jech ta xich' tsaquele, ma'uc ti c'alal syaquil ti q'uine, yo' jech mu xlic epal c'op yu'unic ti cristianoetique —xiic.

Ti ants ti laj smal ti aceite ta sjol ti Jesuse (Mt 26:6-13; Jn 12:1-8)

3 Ti Jesuse tey oy ta Betania jteclum ta sna Simón ti sbiinoj ti jc'a'emal-chamele. C'alal jech chotol ta mexa ti Jesuse, ja' o ital jun ants ti yich'oj talel jun jaru ti meltsanbil ta alabastro tone, ti noj ta aceite ti capbil ta nardo ti toj toyol ti stojole. Ti antse laj svoc' ti jarue. Laj smalbe ti aceite ta sjol ti Jesuse.

4 C'alal jech laj spase, oy jlom ti buch'u tey oyique isoc sjolic ti jech laj spas ti antse. Jech o xal tey lic yalbe sbaic:

—¿C'u cha'al ti jech laj yixlan ti aceite ti capal ta nardoe?

5 Ja' lec ti lajuc yich' chonel ti más ta oxib ciento denario taq'uine yo' jech ta xich' coltael ti buch'utic abol sbaique —xiic.

Jech o xal chopol laj ya'iic ti jech laj spas ti antse.

6 Pero ti Jesuse jech laj yal:

—Ch'an utic, ¿c'u cha'al ta xavaq'uic ta vul o'nton ti antse? Toj yan no'ox yutsil ti jech laj spas ta jtojole.

7 Yu'un ti buch'utic abol sbaique li' ono'ox oy ta atojolique. Xu' xacoltaic ti c'usiuc ora ta xac'anique. Yan ti vu'une mu li'uc jchi'inojoxuc oe.

8 Q'uel avil ti ants li'e, laj xa spas ti c'u yepal
xu' yu'une. Laj xa smuibtasbun ti jbec'tale yo' ta
xquich' muquel.
9 Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, bu'yuc no'ox ti
ta xich' alel ti lequil ach' c'op ta sjoylej banomile,
ja' jech xtoc ta xvinajesbat sc'oplal ti ants li'e, yo'
jech mu xch'ay ta yo'nton ti cristainoetic sc'oplal
ti ants li'e —xi.

Ti Judase ta xac' ta c'abal ti Jesuse
(Mt 26:14-16; Lc 22:3-6)

10 Jech ti Judas Iscariotee, ti ja' jun ta sla-
jcha'vo'al ti yajchanc'optaque, iloc' batel. Bat
ta stojol ti banquilal paleetique yo' ta spasic jun
trate, yo' ta xac' ta c'abal ti Jesuse.
11 C'alal laj ya'iic ti banquilal paleetique, jun
to yutsil laj ya'iic. Tey laj yalic ti ta xac'beic ti
taq'uine. Jech o xal ti Judase lic sa'olan c'usi ta
xut yo' ta xac' ta c'abal ti Jesuse.

Sna'obil ti Jesuse
(Mt 26:17-29; Lc 22:7-23; Jn 13:21-30; I Co 11:23-26)

12 Ti sba c'ac'al sliqueb ti q'uine, ti c'alal ja' o
ta sve'ic ti pan ti ch'abal yich'oj ti spajubtasobile,
c'alal ja' o yorail xtoc ti ta xich' milel ti chij sventa
ti q'uin Colele, jech ti yajchanc'optaque jech lic
sjac'beic ti Jesuse:

—¿Bu ta xac'an ti chba jpascutic ti ve'lil yo'
jech ta xave' ta sventa ti q'uin Colele? —xutic.

13 Ti Jesuse laj stac batel chib yajchanc'op ti
jech laj yalbee:

—Batanic le' ta jteclume. Tey ta xataic jun vinic ti xcuchoj batel jun q'uib vo'e. Nablanic batel ta spat.

14 Ti bu ta x'och ta nae, albeic ya'i ti yajval nae: “Jech laj yal ti Jchanubtasvaneje: ¿Bu oy ti cuarto ti ta xive' schi'uc ti cajchanc'optac ta sventa ti q'uin Colele? xi laj yal talel”, xavutic.

15 Jech ti yajval nae ta xac'boxuc avilic jun muc' ta cuarto ti oy ta scha'cojal na ti meltsajem xae. Tey ta xameltsanic ti jve'eltique —xi.

16 Jech ti cha'vo' yajchanc'ope iloq'uic batel. Tey ic'otic ta jteclum. Tey laj staic jech chac c'u cha'al i'albatic yu'un ti Jesuse. Jech o xal tey lic smeltsanic ti ve'lil sventa ti q'uin Colele.

17 C'alal i'och ti ac'obale, tey ic'otic schi'uc ti lajcha'vo' yajchanc'optaque.

18 C'alal tey xa ta xve'ic ta mexae, ti Jesuse jech lic yal:

—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, oy jun avu'unic li' jchi'inoj ta ve'ele ti ta xiyac'un ta c'abale —xi.

19 C'alal jech laj ya'iique, ochic ta at o'nton. Jech lic sjac'beic ta jujun tal ti Jesuse:

—¿Mi ja' li vu'une? ¿Mi ja' li vu'une? —xiic.

20 Ti Jesuse jech laj stac':

—Ja' jun ta alajchebalic ti ta jun jsets'cutic ta xive' schi'uque.

21 Ti vu'un co'ol j'elantique jech ono'ox ta xc'ot ta jtojol jech chac c'u cha'al ti ts'ibabil ta sc'op Diose. Pero toj abol sba ti vinic ti buch'u jech ta xiyac' ta c'abale. Ja' lec ti manchucuc ivoc' talele —xi.

22 C'alal xyaquet ta xve'ique, ti Jesuse lic stsac ti
pane. Laj yalbe vocol ti Diose. Ts'acal to laj xet' ti
pane. Laj yac'be batel ti yajchanc'optaque. Jech
lic yal:

—Ve'anic ti pan li'e, ja' ti jbec'tale —xi.

23 Ts'acal to ti Jesuse laj stsac ti sbisol ya'lel
uvae. C'alal laj yalbe vocol ti Diose, laj yac'be
batel ti yajchanc'optaque. Scotolic laj yuch'ic ti
ya'lel uvae.

24 Ti Jesuse jech lic yal:

—Ti ya'lel uva ti laj avuch'ique, ja' xa ic'ot ta
pasel ti ach' trate ta sventa ti ta xmal ti jch'ich'ele
ta sventa slequilal ti epal cristianoetique.

25 Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, slajeb velta ti
jech ta xcuch' ti ya'lel uvae. Ja' to ta xcuch'tic yan
velta ti ach' ya'lel uvae ti c'alal ta jtsob jbatic ti
bu ta xventainvan ti Diose —xi.

Ti Jesuse ta xalbe ti Pedroe ti ta xmucat ta yo'ntone
(Mt 26:30-35; Lc 22:31-34; Jn 13:36-38)

26 C'alal laj yo'ntonic ta sq'uejintael jun
q'uejoje, tey ibatic ta vits Olivos.

27 Jech o xal ti Jesuse jech laj yal:

—Acotolic ti vo'oxuque ta xchibaj avo'ntonic ta
jtojol ti ac'obal li'e. Yu'un jech ta xal ti ts'ibabil
ta sc'op Diose: “Ta xcac' ta milel ti jq'uelchije.
Jech ti chije tan puc ta xbat”, ti xie.

28 C'alal ta xicha'cuxie, vu'un ta xijelav batel
ta Galilea banomil. Ts'acal to ta xac'otic ti
vo'oxuque —xi.

29 Ti Pedroe jech laj yal:

—Manchuc mi ta xchibaj yo'ntonic ti yane, pero ti vu'une mu xchibaj co'nton —xi.
30 Ti Jesuse jech laj stac':
—Ta melel ta xcalbot ava'i, Pedro, ti ac'obal tana li'e ti c'alal mu to xlic oc'uc schibal velta ti cotse, oxib xa ox velta laj aval ti mu xavojtiquinune —x'utat.
31 Pero ti Pedroe jech laj stac'be ti Jesuse:
—¡Bu xata ti jech ta xcale! Manchuc mi jmoj ta xijlajotic ta milel, mi ja'uc ta xcal ti mu xacojtiquine —xi.
Pero ma'uc no'ox stuc. Jech laj yal scotolic.

Ti Jesuse ta sc'opon Dios ta ts'unobaltic Getsemaní
(Mt 26:36-46; Lc 22:39-46)

32 Ts'acal to ic'otic ta ts'unobaltic ti ja' Getsemaní sbie. Ti Jesuse jech laj yalbe ti yajchanc'optaque:
—Chotlanic to comel li'e. Vu'une chba jta ta c'oponel ti Dios le' ta jote —x'utatic.
33 Ti Jesuse yic'oj batel ti Pedroe, ti Jacoboe, ti Juane. Ti Jesuse tey lic ya'i ta yo'nton ti mu xa jayloq'ueluc x'ech' ta xa'i ti vocole.
34 Jech o xal jech laj yal:
—Mu no'ox albajuc ta xcat co'nton. Xu' ta xicham o ta xca'i. Ti vo'oxuque li' to comanique. Mu me xavayic —xi.
35 Jech ti Jesuse jech snatil ibat. Lic spatan sba ta banomil. Laj sc'anbe ti Diose ti xu'uc ta xq'uejbat batel ti svocole, yo' jech mu xc'ot ta stojol.
36 Ti c'alal laj sta ta c'oponel ti Diose, jech laj yal:

—Tot, ti vo'ote scotol xu' avu'un. Coltaun yo' mu xc'ot ta jtojol ti jvocole. Pero ma'uc ta jc'an jech chac c'u cha'al ta jc'an jtuc. Ja'uc me ti c'usi ta xac'an ti vo'ote —xut.

37 Ti Jesuse isut batel ti bu icomic ti oxib yajchanc'ope. Pero vayemic c'ot sta. Jech o xal jech laj yalbe ti Pedroe:

—Simón, ¿mi ta xavay? ¿Mi mu xu' avu'un ti vicluc asat junuc orae?

38 Vic'o me asatic. Taic me ta c'oponel ti Diose yo' jech mu xayu'uninic ti pucuje. Ta melel, tsots avo'ntonic. Pero mu'yuc yip ti abec'talique —xi.

39 Jech ti Jesuse icha'sut batel yan velta ti bu ta sta ta c'oponel ti Diose. Mu yanuc ti sc'ope. Co'ol jech chac c'u cha'al ti laj yal ta ba'yele.

40 Ts'acal to un, isut talel. Pero vayemic vul sta ti yajchanc'optaque. Ja' ti mu cha'bel xvic' ti satique. Ja' ti ta smutsbat satic yu'un ti vayele. Mu stac' a'yeluc ta xa'iic c'usi xu' ta stac'beic ti Jesuse.

41 C'alal isut talel ta yoxibal veltae, jech laj yal:

—Vayanic xa. Cux avo'ntonic. Yu'un sta xa yorail ti ta xi'ac'at bal ta c'abal yu'un ti jsa'muliletique ti vu'un co'ol j'elantique.

42 Va'lanic, batic. Yu'un tal xa ti buch'u ta xiyac' ta c'abale —xi.

Chucbil batel ti Jesuse
(Mt 26:47-56; Lc 22:47-53; Jn 18:2-11)

43 Ti Jesuse, yacal to ta xc'opoj c'alal ja' o ic'ot ti Judase, ti ja' jun ta slajcha'vo'al ti yajchanc'optaque. Ti stuque tal schi'uc epal cristianoetic, schi'uc yespadaic, schi'uc ste'ic ti

ja' tacbilic talel yu'un ti banquilal paleetique
schi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale,
schi'uc ti moletique.
44 Ti j'ac'vanej ta c'abal Judase, spoco'alojbe xa
ono'ox señail ti c'u s'elan ta spas ti jech laj yale:
—Ti buch'u ta jbuts' ta xavilique, ja' me umbi.
Tsaquic me, chuquic me lec —xi.
45 Jech o xal un, c'alal ic'ot ti Judas ti bu oy ti
Jesuse, jech c'ot yalbe:
—Jchanubtasvanej, Jchanubtasvanej —xi.
Ja' o laj sbuts'.
46 Ta jech to yepal laj stsaquic ti Jesuse. Laj
xchuquic batel.
47 Oy jun ti buch'u tey oye laj sloq'ues ti
yespadae. Laj sbojbe schiquin ti yaj'abtel ti
banquilal palee.
48 Ti Jesuse jech laj yalbe ti jtsacvanejetique:
—Latalic schi'uc avespadaic schi'uc ate'ic yo'
ta xachuquicun batel co'ol s'elan jun j'elec'un
yilel.
49 Scotol c'ac'al tey oyun ta atojolic laj jchanub-
tasoxuc ti ta temploe. Pero mi ja'uc laj atsaqui-
cun. Ti jech ta xapasic avi tana li'e, ja' ta sventa
yo' ta xc'ot ta pasel ti c'usi ts'ibabil ta sc'op Diose
—xi.
50 Jech ti yajchanc'optaque laj yictaic comel
stuc ti Jesuse. Ijatavic batel.

Ti querem vinic ti ijatave

51 Oy jun querem vinic spixoj sba ta saquil poc'
ti tey nabal ibat ta spat ti Jesuse. Tey itsacat ec.
52 Pero ti querem vinique laj yicta comel ti
saquil poq'ue. T'anal ijatav batel ta anil.

Ti Jesuse oy ta stojol ti banquilal jchapanvanejetique
(Mt 26:57-68; Lc 22:54-55, 63-71; Jn 18:12-14, 19-24)

53 Jech ti Jesuse ic'bil batel ta stojol ti banquilal palee. Tey lic stsob sbaic scotol ti banquilal paleetique schi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale, schi'uc ti moletique.

54 Ti Pedroe nomtic tijil batel ta spat ti Jesuse. I'och batel c'alal to yamaq'uil sna ti banquilal palee. Tey chotol icom ta c'atimol schi'uc ti mayoletique.

55 Ti banquilal paleetique schi'uc ti banquilal jchapanvanejetique lic sa'beic smul ti Jesuse yo' xu' ta xaq'uic ta milel. Pero mu'yuc bu laj stabeic ti smule.

56 Ep ti buch'utic ta sjutbeic smul ti Jesuse, pero mu jmojuc ti sc'opique.

57 Oy jlom ta jeche' laj sva'an sbaic ta rextigo ti jech lic yalique:

58 —Q'uel avil, ti vu'uncutique laj ca'icutic ti jech laj yal ti vinic li'e: “Vu'un ta jlilin ti templo ti meltsanbil yu'un ti cristianoetique. Pero ta oxib c'ac'al ta jva'an yan ach' ti ma'uc meltsanbil yu'un ti cristianoetique”, xi laj ca'icutic —xiic.

59 Manchuc mi jech laj yalic ti jutc'op rextigoetique, pero mu jmojuc ti sc'opique.

60 Jech o xal ti banquilal palee tey lic va'iuc ta stojol ti jchapanvanejetique. Jech lic sjac'be ti Jesuse:

—¿C'u cha'al mu xapac ti ac'oplale? ¿C'usi taje ti va'i s'elan ti amule? —xut.

61 Pero ti Jesuse mu'yuc laj stac', tsijil icom.
Jech o xal ti banquilal palee jech lic xcha'jac'be
yan velta:
—¿Mi vo'ot ti Cristoe, Snich'onot ti lequil
Diose? —xi.
62 Ti Jesuse jech laj yal:
—Melel, Vu'unun. Ti vo'oxuque ta xavilicun ti
co'ol j'elantique ti ta xichoti ta sbats'i c'ob ti Dios
ti scotol xu' yu'une. Ja' jech xtoc ta xavilicun ti
ta xicha'sut talel ta ba toque —xi.
63 Jech o xal ti banquilal palee lic xch'i' ta jatel
ti sc'u'e, svinajeb ti toj ech'em chopol ti jech laj
ya'i c'usi laj yal ti Jesuse. Jech ti stuque jech lic
yal:
—Mu xa persauc ta jc'antic yan rextigo.
64 Ti vo'oxuque laj xa ava'iic ti ta xchopol-
c'opta ti Diose. Jech o xal, ¿c'u xachiic xana'?
—xi.
Scotol laj yalic:
—Chamuc —xiic.
65 Jech o xal oy jlom lic stubtabeic sat. Oy jlom
lic smacbeic ti sate yo' jech ta xac'beic majel.
Jech ta xalbeic:
—Na'o ca'icutic ti buch'u laj smajote —xutic.
Ti mayoletique laj smajbeic ti sate.

Ti Pedroe ta smuc ta yo'nton ti Jesuse
(Mt 26:69-75; Lc 22:56-62; Jn 18:15-18, 25-29)

66 Ti Pedroe tey oy ta yamaquil sna ti banquilal
palee. Tey ic'ot jun ants ti ja' yaj'abtel ti
banquilal palee.
67 Ti antse ti c'alal laj yil ti Pedro ti tey chotol
ta xc'atin ta ti' c'oq'ue, tey laj sq'uelbe sat. Jech
lic yalbe:

—Ti vo'ot eque ja' achi'il ta xanobal ti Jesús ti liquem talel ta Nazarete —x'utat.
68 Ti Pedroe laj smuc ta yo'nton. Jech laj yal:
—Mu xcojtiquin. Mu jna' buch'u ti va'i s'elan ta xavale —xi.
Tey iloc' batel ta spat ti ti' moque. Ja' o tey lic oc'uc ti cotse.
69 Ti antse lic sq'uelbe batel sat yan velta ti Pedroe. Tey lic yal ta stojol ti buch'utic chotolic ta xc'atinique:
—Ti vinic le'e ja' jun schi'il ti Jesuse —xi.
70 Pero ti Pedroe laj xcha'muc ta yo'nton yan velta ti Jesuse. C'alal naca to jech laj yal ti antse, ja' o tey laj yalic xtoc ti buch'utic tey chotolic ta xc'atinique:
—Ta melel, ti vo'ote ja' achi'il abaic. Yu'un liquemot tal ta Galilea. Yu'un co'ol s'elan ac'opojelic —xutic.
71 Ti Pedroe lic chopol-c'opojuc. Jech laj yal xtoc:
—Xil Dios, bats'i mu xcojtiquin buch'u ti vinic ti ta xavlic taje —xi.
72 Naca to jech laj yal ti Pedroe, c'alal ja' o lic oc'uc scha'oq'uelal ti cotse. Ja' o ivul ta yo'nton ti Pedroe ti jech ono'ox i'albat yu'un ti Jesuse: “C'alal mu'yuc to ox ta x'oc' ti scha'oq'uelal ti cotse, oxib xa ox velta ta xaval ti mu xavojtiquin-une”, ti x'utat ono'oxe. C'alal jech laj sna'e, ja' o tey lic yoq'uita sba ti Pedroe.

15

Ti Jesuse oy ta stojol ti Pilatoe
(Mt 27:1-2, 11-14; Lc 23:1-5; Jn 18:28-38)

1 C'alal sacub xa ti osile, ti banquilal paleetique
bat stsob sbaic schi'uc ti moletique schi'uc ti
jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale, schi'uc
scotol ti banquilal jchapanvanejetique. Scotolic
ti va'i yepal taje xchucojic batel ti Jesús ta stojol
ti Pilatoe.
2 Ti Pilatoe jech laj sjac':
—¿Mi vo'ot ti ajvalilot yu'un ti j'israeletique?
—xut.
Ti Jesuse jech laj stac':
—Ja' jech, jech chac c'u cha'al ta xaval —xi.
3 Ti banquilal paleetique ep ta tos ti c'usitic lic
sa'beic ti smule.
4 Jech o xal ti Pilatoe lic xcha'jac':
—¿C'u cha'al ti mu xapac ac'oplale? Q'uel avil
ti c'u s'elan ta sa'ic ti amule —xi.
5 Pero ti Jesuse tsijil icom. Jech o xal ti Pilatoe
mu stac' a'yeluc ta xa'i c'usi xu' ta snop.

Ti Jeeuse, chapal xa sc'oplal ti ta xich' milele (Mt 27:15-31; Lc 23:13-25; Jn 18:38-19:16)

6 Ti Pilatoe jech ono'ox stalel ti ta scolta batel
jun jchuquel c'alal yorail ti q'uine, ja' ti buch'u
ta sc'an ta st'ujic ti j'israeletique.
7 Ti ta chuquinabe, oy jun jchuquel, Barrabás
sbi, schi'uc yan jchuqueletic ti ja' imilvanic ti
c'alal ta ox spojbeic yabtel ti ajvalile.
8 Ti j'israeletique tal sc'anbeic ti Pilatoe ti ac'o
scolta batel jun jchuquel jech chac c'u cha'al
liquem ono'ox yu'unique.
9 Ti Pilatoe jech laj stac':
—¿Mi ja' ta xac'anic ti ta jcolta batel ti ajvalil
yu'un ti Israele? —xi.

10 Ja' jech laj yal ti Pilatoe, yu'un laj yil ti ta
yit'ixal yo'ntonic ti banquilal paleetique ti tal
ac'batuc ta stojol ti Jesuse.
11 Pero ti banquilal paleetique lic sliquesbe sjol
ti cristianoetique yo' ac'o yalic scotolic ti coluc
batel ti Barrabase.
12 Ti Pilatoe jech lic sjac':
—¿C'usi ta xac'anic ta jpasbe ti ajvalil yu'un
Israel ta xavalique? —xi.
13 Ti stuquique x'avlajetic xa lic tac'avicuc:
—¡Jipano ta cruz! —xiic.
14 Ti Pilatoe jech laj yal:
—¿C'usi chopol laj spas? —xi.
Pero ti stuquique lic cha'avanicuc:
—¡Jipano ta cruz! —xiic.
15 Ti Pilatoe ta sc'an ti lec ta x'ilat yu'un ti
cristianoetique. Jech o xal laj scolta loq'uel ti
Barrabase. Laj yal mantal ti ac'o yich' tsitsel ta
nucul ti Jesuse. Ts'acal to laj yac' batel yo' ta xich'
jipanel ta cruz.
16 Jech ti soldadoetique laj yiq'uic batel ta
yamaq'uil cabilto ti Jesuse. Tey laj stsob sbaic
scotol ti yan soldadoetique.
17 Laj yac'beic slap c'u'il ti ic'ic' losantic sba
stsajale. Laj xojbeic xotbil ch'ix ta sjol.
18 C'alal jech laj spasique, lic avanicuc ta
na'levanej:
—Jun avutsil ti ajvalilot yu'un ti Israele —xutic.
19 Tey lic smajbeic sjol ta jun jich'il te'. Laj
stubtaic. Xquejeletic xa ta spas sbaic ta yich'el
ta muc' yilel.
20 C'alal laj yo'ntonic ta sna'leele, ja' o tey lic
sloq'uesbeic ti c'u'il ti ic'ic' losantic sba stsajale.

Laj yac'beic slap ti sc'u' ono'oxe. Ts'acal to un, ti soldadoetique laj yiq'uic loq'uel yo' chba sjipanic ta cruz.

Laj yich' jipanel ta cruz ti Jesuse
(Mt 27:32-44; Lc 23:26-43; Jn 19:17-27)

21 Ja' o tey tal jun vinic ti liquem talel ta Cirene
banomile ti Simón sbie, ja' stotic ti Alejandroe, ti
Rufoe. C'alal tey i'ech'e, tey laj sujic ta xcuchel
batel scruzal ti Jesuse.
22 Tey ic'bil ibat ti Jesuse ta jun vits ti ja'
Gólgota sbie. Ja' yavil sbaquil jolal, xi ti smelole.
23 Tey laj yac'beic yuch' ti Jesuse jun ch'ail pox
ti capal ta mirrae. Pero ti Jesuse mu'yuc laj yuch'.
24 Tey laj sjipanic ta cruz. Ti soldadoetique laj
sq'uelic buch'u oy suerte yu'unic yo' ta xvinaj
buch'u junucal ta xich'beic sc'u' ti Jesuse.
25 C'alal laj sjipanic ta cruz ti Jesuse, baluneb
ora ic'luman.
26 Ti sletrail sjol scruzal ti Jesuse ta xal c'u
cha'al ti laj yich' milele, ja' jech ta xal: “Ti ajvalil
yu'un Israele”, xi.
27 Ja' jech xtoc laj yich' jipanel ta cruz cha'vo'
j'eleq'uetic, jun ta sbats'i c'ob, jun ta sts'et c'ob.
28 Ti jech taje, ja' jech ic'ot ta pasel jech chac c'u
cha'al ti ts'ibabil ta sc'op Diose: “Jun to chopol
vinic ta x'ilat ec”, ti xie.
29 Ti buch'utic ta x'ech'ic teye, sjimolan xa
sjolic ta xlabanvanic ti jech ta xalique:
—¿Bu ibat avu'un ti ta xaval ti ta xalilin ti
temploe, ti ta oxib c'ac'al ta xava'an ta ach'e?
30 Colta aba quic atuc. Yalan talel ti jech jipilot
ta cruze —xutic.

31 Ma'uc no'ox taje. Ja' jech xtoc ti banquilal
paleetique, ti jchanubtasvanejetic yu'un ti man-
tale ta xlabanvanic ti jech ta xalbe sbaique:
—Laj scolta ti yane. Pero ti stuque mu xu' ta
scolta sba.
32 Mi melel ja' ti Cristoe, ti Ajvalil yu'un ti
Israele, ti mi ta xquiltic ti ta syales sba ta cruze,
ta melel umbi, ta jch'untic —xiic.
Ja' jech ta xna'levanic xtoc ti cha'vo' ti jipilic ta
cruze.

Ja' jech icham ti Jesuse
(Mt 27:45-56; Lc 23:44-49; Jn 19:28-30)

33 C'alal laj sta ti o'lol c'ac'ale, scotol ti
banomile ic' icom. Ta oxib to ora mal c'ac'al
isacub.
34 Ti jech ora taje, ja' o tsots i'avan ti Jesuse:
—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —xi. Dios cu'un,
Dios cu'un, ¿c'u cha'al laj avictaun comel? xi ti
smelole.
35 Oy jlom ti tey oyique laj ya'iic ti jech i'avan
ti Jesuse. Jech lic yalic:
—A'yio ava'iic, ta xavta talel ti j'alc'op Elíase
—xiic.
36 Oy jun ta scotolic ibat ta anil. Laj sts'aj ta
ch'ail pox ti esponjae. Ts'acal to laj xchuc ta ni'
jich'il te' ti esponjae. Tey laj stuchbe muyel yo'
ta xac'be sts'uts' ti Jesuse. Pero jech i'albat yu'un
ti yane:
—Ch'an uto. La' jq'ueltic quic mi ta xtal
yalesatuc yu'un ti Elíase —xiic.
37 Jech ti Jesuse ja' o tsots i'avan. Tey icham.
38 Ti muc' ta cortina ti oy ta temploe, ijat. Lic
tal sjatemal ta sjol c'alal to yoc. cha'lic icom.

39 Ti banquilal soldado romano ti nopol va'al
ti bu oy ti Jesuse, c'alal jech laj ya'i ti c'u s'elan
i'avane, ti c'u s'elan ichame, jech laj yal:
—Ta melel, ti vinic le'e ja' Snich'on ti Diose
—xi.
40 Ja' jech xtoc oy jun chib antsetic ti nom
va'ajtic ta sq'uelic ti Jesuse. Ti bu oy ti antsetique,
tey oy ti María Magdalenae, ti Salomee, ti María
ti ja' sme' ti Jacoboe schi'uc ti Josee.
41 Ti antsetic taje ja'ic ti buch'utic laj sts'acliic
batele schi'uc laj scoltaic ti Jesús c'alal ixanav to
ox ta Galilea banomile. Pero ma'uc no'ox jech
yepal ti antsetic taje. Oy to tey yan antsetic ti laj
xchi'inic talel ti Jesús c'alal ital ta Jerusalene.

Ti Jesuse laj yich' muquel
(Mt 27:57-61; Lc 23:50-56; Jn 19:38-42)

42 C'alal po'ot xa x'ic'ube, ja' o xa yorail ti
ta xchapan sbaic ti j'israeletic sventa ti cuxob
o'ntonale.
43 Tey ital jun vinic ti José sbie, ti liquem talel ta
jteclum Arimateae, ti ja' jun vinic ti yich'oj tsots
yabtel sventa ti banquilal jchapanvanejetique.
Ja' jun vinic ti smalaoj ono'ox ti ta xventainvan ti
Diose. Tsots yo'nton i'och batel ta stojol ti Pilatoe.
Bat sc'anbe sbec'tal ti Jesuse yo' ta smuc.
44 Ti Pilatoe ch'ayal ic'ot yo'nton ti jech icham
xa ti Jesuse. Jech o xal laj sta ta iq'uel ti banquilal
soldado yu'une yo' ta sjac'be mi jech ta melel ti
icham xa ti Jesuse.
45 C'alal laj yal ti banquilal soldado ti jeche,
jech o xal ti Pilatoe laj yac' ye ti ac'o ba mucbatuc
sbec'tal yu'un ti Josee.

46 Jech o xal ti Josee laj sman jlic lequil muc'
ta saquil poc'. Tey bat syalesbe sbec'tal ti Jesuse.
Laj spix ta poc'. Ts'acal to bat stic' ta muquinal ti
jombil ta tone. Laj smac ta ton sti' ti muquinale.
47 Ti María Magdalenae schi'uc ti María, sme'
ti Josee, laj yilic ti bu laj yich' muquele.

16

Cha'cuxi ti Jesuse
(Mt 28:1-10; Lc 24:1-12; Jn 20:1-10)

1 C'alal i'ech' xa ti sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale,
ti Maríae Magdalenae schi'uc ti Salomee, schi'uc
ti María, sme' ti Jacoboe, lic smanic perfume yo'
chba smalic ta sba sbec'tal ti Jesuse.
2 Sob xa ta sliquebal c'ac'al ti xemunae, tey
ic'otic ti bu mucule. Loq'uem xa tal ti c'ac'ale.
3 C'alal jech ta xanavic batel ti antsetique, jech
lic yalbe sbaic:
—¿Buch'u xu' ta sloq'uesbotic smac sti' ti
muquinale? —xiic.
4 Pero c'alal ic'otique, laj yilic ti mu'yuc xa
macal ta muc' ta ton sti' ti muquinale.
5 Tey i'ochic batel ta yut. Ja' o tey laj yilic chotol
ta stuq'uil bats'i c'obal jun querem vinic ti slapoj
nat saquil c'u'ile. Ixi'ic ti antsetique.
6 Pero ti stuque jech laj yal:
—Mu xaxi'ic. Ti vo'oxuque ta xasa'ic ti Jesús
ti Buch'u liquem talel ta Nazarete, ti laj yich'
jipanel ta cruze. Pero icha'cuxi xa. Mu'yuc xa
li' oye. Q'uel avil ti yav ti bu laj yaq'uique.
7 Batanic, ba albeic ya'i ti yajchanc'optaque
schi'uc ti Pedroe ti ja' ba'yel ta xc'ot ta Galilea

banomil ti stuque. Ts'acal to ta xac'otic ti
vo'oxuque. Tey ta xavilic jech chac c'u cha'al ti
laj yalboxuc ono'oxe —xi.
8 Jech ti antsetique jatvil iloq'uic ta muquinal,
yu'un xniclajetic xa ta xi'el. Mu'yuc buch'u laj
yalbeic, yu'un ta xi'ic.

Ti Jesuse laj yac' sba iluc ta stojol ti María Magdalenae
(Jn 20:11-18)

9 C'alal icha'cuxi ti Jesuse sob ta sliqueb c'ac'al
ti xemunae, ba'yel laj yac' sba iluc ta stojol ti
María Magdalenae, ja' ti buch'u iloq'uesbat ti
vucub pucuje.
10 Ti stuque ja' bat yalbe ya'i ti icha'cuxi ti
Jesuse ta stojol ti buch'utic jmoj ixanavic to ox
schi'uque, ti buch'utic ta x'oq'uic yu'un ti at
o'ntone.
11 C'alal laj ya'iic ti cuxul ti Jesuse, ti laj yil xa
ti María Magdalenae, mu'yuc laj xch'unic.

Ti Jesuse laj yac' sba iluc ta stojol cha'vo' yajchanc'op
(Lc 24:13-35)

12 Ts'acal to ti Jesuse yan o c'u s'elan laj yac'
sba ta ilel ta stojol ti cha'vo' yajchanc'op ti c'alal
ta xanavic batel ta bee.
13 C'alal laj yilic ti cha'vo'ique, bat yalbeic ya'i
ti yan yajchanc'optaque. Pero mu'yuc bu laj
xch'unic xtoc.

Ti Jesuse ta xac'be yabtel ti yajchanc'optaque
(Mt 28:16-20; Lc 24:36-49; Jn 20:19-23)

14 Ts'acal to ti Jesuse laj yac' sba iluc ta stojol ti
buluchvo' yajchanc'optaque ti c'alal tey chotolic

ta mexae. Laj sjajanta ta scoj ti mu xch'unic ti
jech icha'cuxie, ti toj yij ti yo'ntonique. Ja' ti
mu'yuc laj yich'beic ta muc' sc'op ti buch'utic laj
yilic ti cha'cuxiem xae.
15 Ti stuque jech lic yal:
—Ti vo'oxuque, batanic ta scotol banomil. Ba
alic ti lequil ach' c'ope.
16 Ti buch'utic ta xich'ic ta muc' ti lequil ach'
c'ope, ti ta xich'ic vo' xtoque, ta staic coltael. Pero
ti buch'utic mu xich'ic ta muc' ti lequil ach' c'ope,
ta ono'ox stoj ti smulique.
17 Ti buch'utic ta xiyich'icun ta muq'ue, ja' jech
ti señail ta q'uelele: Ta jventa vu'un ta sloq'uesic
ti pucujetique. Ta xc'opojic ta ach' c'opetic.
18 Manchuc mi ta stsaquic ta sc'obic ti chone-
tique, manchuc mi ta xuch'ic c'usiuc venenoal,
mu'yuc c'usi ta spasbatic. Ja' jech xtoc c'alal
ta scajan sc'obic ta sba ti jchameletique, ta xcol
yu'unic —xi.

Ti Jesuse muy batel ta vinajel
(Lc 24:50-53)

19 C'alal laj yo'nton ta sc'oponel ti ya-
jchanc'optaque, jech ti Cajvaltic Jesuse i'ic'at
muyel ta vinajel. Bat chotluc ta sbats'i c'ob ti
Diose.
20 Jech ti yajchanc'optaque iloq'uic batel ta
yalel ta scotol banomil ti lequil ach' c'op ti ja'
colebale. Ja' stuc ti Cajvaltique laj xchi'in batel
ti yajchanc'optaque. Jech xtoc i'ac'batic smuc'ul
stsatsal yo' jech ta xvinaj ti ja' sc'op Dios ta
spuquic ti yajchanc'optaque. Jechuc.

TI ACH' REXTOMENTO YU'UN TI JESUCRISTOE

The New Testament in the Chamula dialect of the Tzotzil language of Mexico

El Nuevo Testamento Nuestro Se Jesucristo en el tzotzil de Chamula

copyright © 1979, 1988, 2009 La Liga Bíblica

Language: Tzotzil de Chamula (Tzotzil)

Dialect: Chamula

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 31 Aug 2023
dc66b2e5-d3c1-56bb-a6a9-34535eb445d3